

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 december 2011

1531/2011

L a g

om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

Utfärdad i Helsingfors den 29 december 2011

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I

Gemensamma bestämmelser om principer och tillämpningsområde

1 kap.

Syfte och principer

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om statliga och kommunala myndigheters och andra upphandlande enheters skyldighet att konkurransutsätta sin försvars- och säkerhetsupphandling samt om de principer och förfaranden som ska tillämpas på dessa upphandlingar.

Syftet med lagen är att, utan att det äventyrar statens viktiga säkerhetsintressen, effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggtreprenader vid anbuds-förfaranden för offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

RP 76/2011
FsUB 3/2011
RSv 106/2011

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, nedan *försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet*.

2 §

Principer för offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

Den upphandlande enheten ska utnyttja befintliga konkurrensförhållanden, behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara öppet och med beaktande av proportionalitetskraven, om inte något annat följer av statens väsentliga säkerhetsintressen enligt artikel 346.1 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan *EUF-fördraget*.

De upphandlande enheterna ska sträva efter att ordna sin upphandling så att den kan genomföras på ett så ekonomiskt och systematiskt sätt som möjligt och i form av så

ändamålsenliga helheter som möjligt med beaktande av miljöaspekterna. För att minska de administrativa uppgifterna i samband med upphandlingen kan de upphandlande enheterna utnyttja ramavtal och genomföra gemensamma upphandlingar eller utnyttja andra samarbetsmöjligheter vid anbudsförfaranden för offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

Om en anbudssökande eller anbudsgivare i anbudsförfarandet är en sammanslutning eller en inrättning som ägs av den upphandlande enheten eller är en annan upphandlande enhet ska denna behandlas på samma sätt som övriga anbudssökande och anbudsgivare.

3 §

Definitioner

I denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den avses med

1) *upphandlingskontrakt* ett skriftligt kontrakt som slutits mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer och som avser utförande av byggtreprenad, upphandling av varor eller utförande av tjänster mot ekonomisk ersättning,

2) *byggtreprenadkontrakt* ett upphandlingskontrakt som gäller utförande eller både projektering och utförande av sådana byggarbeten eller byggtreprenader som kan hänföras till en verksamhet som avses i bilaga C; med byggtreprenadkontrakt avses även utförande, oavsett form, av byggtreprenader som uppfyller de krav som den upphandlande enheten ställer; med byggtreprenad kan avses en entreprenad för hus-, jord- eller vattenbyggnadsarbeten som bildar en ekonomisk eller teknisk helhet,

3) *varuupphandlingskontrakt* ett upphandlingskontrakt som avser annat än byggtreprenader; ett varuupphandlingskontrakt syftar till köp, leasing, hyra eller upphandling på avbetalning med eller utan köpoption av en vara; som varuupphandlingskontrakt anses även ett sådant upphandlingskontrakt som utöver upphandling av varor även omfattar monterings- och installationsarbeten,

4) *tjänsteupphandlingskontrakt* ett kontrakt som avser annat än byggtreprenader och varuupphandling och som syftar till utfö-

rande av tjänster; som tjänsteupphandlingskontrakt anses även ett sådant upphandlingskontrakt som utöver tjänster även omfattar varor, om tjänsternas värde överstiger varornas värde; som tjänsteupphandlingskontrakt anses dessutom ett upphandlingskontrakt som utöver tjänster även omfattar byggarbeten enligt bilaga C, om dessa är underordnade i förhållande till upphandlingens huvudsakliga ändamål,

5) *underleverantörskontrakt* ett skriftligt kontrakt som slutits mellan en anbudsgivare som valts ut för ett kontrakt och en eller flera leverantörer, när det avser utförande av byggtreprenad, upphandling av varor eller utförande av tjänster mot ekonomisk ersättning,

6) *leverantör* en fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller en grupp av sådana som på marknaden erbjuder varor, tjänster, byggarbeten eller byggtreprenader,

7) *anbudssökande* en leverantör som anmält intresse för att delta i ett selektivt eller förhandlat förfarande eller en konkurrenspräglad dialog,

8) *anbudsgivare* en leverantör som lämnar ett anbud,

9) *selektivt förfarande* ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten publicerar en upphandlingsannons om upphandlingen och i vilket intresserade leverantörer kan begära att få delta; endast de anbudssökande som den upphandlande enheten utser får lämna anbud,

10) *förhandlat förfarande* ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten publicerar en upphandlingsannons om upphandlingen och i vilket intresserade leverantörer kan begära att få delta; den upphandlande enheten förhandlar om villkoren för upphandlingskontraktet med de leverantörer som den utser,

11) *direktupphandling* ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten utan att publicera någon upphandlingsannons utser en eller flera leverantörer att delta i förfarandet och förhandlar om villkoren för kontraktet med dem,

12) *konkurrenspräglad dialog* ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten publicerar en upphandlingsannons om upphandlingen och i vilket alla leverantörer kan begära att få delta; den upphandlande

enheten för en dialog med de godkända anbudssökandena för att nå fram till en eller flera lösningar som kan tillgodose enhetens behov och som utgör grunden för de anbud som de utvalda anbudssökandena inbjuds att lämna,

13) *ramavtal* ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för upphandlingskontrakt som ingås under en viss tidsperiod, såsom priser och planerade kvantiteter,

14) *säkerhetsklassificerad handling* en handling eller uppgifter i en handling som i enlighet med lag eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av lag har försetts med en anteckning om säkerhetsklass,

15) *kris* en situation i Finland eller i ett annat land där en händelse med skadliga konsekvenser inträffar som tydligt går utöver omfattningen av en allvarlig händelse under vanliga omständigheter och som i hög grad hotar eller inskränker människors liv och hälsa eller i hög grad påverkar betydande egendomsvärden eller kräver åtgärder för att tillhandahålla befolkningens livsförnödenheter; en kris ska också anses ha uppstått om det föreligger överhängande risk för att en sådan allvarlig händelse kommer att inträffa; väpnade konflikter och krig ska betraktas som kriser när denna lag tillämpas,

16) *forskning och utveckling* all verksamhet som omfattar grundforskning, tillämpad forskning och experimentell utveckling; det senare kan omfatta utformning av verktyg för att demonstrera ett nytt koncept eller en ny tekniks funktion i en relevant eller typisk miljö,

17) *teknisk specifikation* fastställda egenskaper hos den vara, den tjänst eller det material som är föremål för upphandlingen; sådana egenskaper är bland annat kvalitetsnivå och miljöskyddsnivå, projektering, överensstämmelse med krav och ändamålsenlighet samt bedömning av produktens bruksegenskaper, produktens säkerhet och mått, beteckning under vilken produkten saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder samt krav på förpackningars märkning, etiketter, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder samt krav beträffande förfaranden vid bedömning

av överensstämmelse; egenskaper som vid offentliga byggentreprenader fastställs genom tekniska specifikationer är dessutom bestämmelser om projektering, kostnadsberäkning, provning och kontroll, villkoren för att arbetet ska godkännas, byggmetoder samt byggt teknik och andra tekniska villkor som hänförs till det färdiga arbetet och material eller delar som ingår i det,

18) *standard* en teknisk definition som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, som har offentliggjorts som standard och med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk; en standard kan vara

a) *internationell*, dvs. antagen av ett internationellt standardiseringsorgan och tillgänglig för allmänheten,

b) *europaisk*, dvs. antagen av ett europeiskt standardiseringsorgan och tillgänglig för allmänheten,

c) *nationell*, dvs. antagen av ett nationellt standardiseringsorgan och tillgänglig för allmänheten, eller

d) *försvarsområdets*, varvid den har godkänts av ett internationellt, regionalt eller nationellt standardiseringsorgan, som har specialiserat sig på att upprätta tekniska specifikationer för upprepad och kontinuerlig tillämpning, och det inte är obligatoriskt att följa standarden,

19) *europaiskt tekniskt godkännande* en positiv teknisk bedömning av en för ett visst ändamål avsedd byggprodukts lämplighet för detta ändamål vilken lämnats av ett godkännandeorgan utsett av en medlemsstat i Europeiska unionen; godkännandet grundar sig på uppfyllandet av de väsentliga krav på byggnadsverket utifrån vilka de för produkten kännetecknande egenskaperna har fastställts samt på en definition av användningsförhållandena,

20) *officiell teknisk definition* en teknisk definition som har erkänts av medlemsstaterna i Europeiska unionen och som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning,

21) *teknisk referens* vilken som helst annan teknisk definition än en officiell standard, som har tagits fram av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som beaktar marknadens behov,

22) *erkänt organ* provnings- eller kalibreringslaboratorier och kontroll- och certifieringsorgan som uppfyller tillämpliga europeiska standarder; den upphandlande enheten ska också godta intyg utfärdade av erkända organ i andra medlemsstater i Europeiska unionen,

23) *livscykel* en varus samtliga stadier, dvs. forskning och utveckling, industriell utveckling, tillverkning, reparation, modernisering, ändring, underhåll, service och ordnande av service, lagring, logistik, utbildning, testning, återkallande och förstöring,

24) *gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV)* den tillämpliga nomenklatur som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV),

25) *skriftlig* varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas; denna enhet kan innehålla uppgifter som går att överföra eller lagra med elektroniska medel.

Vad som i denna lag förskrivs om en säkerhetsklassificerad handling tillämpas också på en handling där det för skyddande av ett nationellt säkerhetsintresse som enligt lag är sekretessbelagt har gjorts en anteckning om den skyddsnivå som ska iaktas vid hanteringen av handlingen i enlighet med vad som föreskrivs särskilt.

2 kap.

Tillämpningsområde

4 §

Upphandlande enheter

Upphandlande enheter som avses i denna lag är

1) statens, kommunernas och samkommunernas myndigheter,

2) affärsverk enligt lagen om statliga affärsverk (1062/2010),

3) offentligrättsliga organ; med *offentligrättsligt organ* avses en juridisk person som särskilt har inrättats för att tillgodose sådana behov i det allmännas intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär, och

a) som till största delen finansieras av en upphandlande enhet som avses i 1—3 punkten,

b) vars ledning står under kontroll av en upphandlande enhet som avses i 1—3 punkten, eller

c) i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av en upphandlande enhet som avses i 1—3 punkten, samt

4) de upphandlande enheter som avses i 5 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007), nedan *försörjningslagen*.

5 §

Försvars- och säkerhetsupphandling

Om inget annat följer av artikel 36, 51, 52 eller 62 i EUF-fördraget, tillämpas denna lag på försvars- och säkerhetsupphandling som de upphandlande enheter som avses i 4 § gör.

Försvarsupphandling är upphandling som gäller

1) försvarsmateriel, tillhörande komponenter eller komponenthelheter,

2) byggtreprenader, varor eller tjänster som direkt hänför sig till materiel som avses i 1 punkten under något stadium av dess livscykel, eller

3) byggtreprenader eller tjänster särskilt för militära ändamål.

Säkerhetsupphandling är upphandling som gäller

1) varor som är avsedda för säkerhetssyftet och där det för att genomföra upphandlingen av dem överlämnas, upprättas eller annars behandlas säkerhetsklassificerade handlingar samt komponenter eller komponenthelheter till dessa varor,

2) byggtreprenader, varor eller tjänster som direkt hänför sig till de varor som avses i 1 punkten under något stadium av deras livscykel, eller

3) byggtreprenader eller tjänster som är avsedda att användas för säkerhetsändamål och där det för att genomföra upphandlingen av dem överlämnas, upprättas eller annars behandlas säkerhetsklassificerade handlingar.

Med försvarsmateriel avses varor som är särskilt planerade eller anpassade för militära

ändamål och avsedda att användas som vapen, ammunition eller försvarsförnödenheter.

6 §

Blandade upphandlingskontrakt och tillämpning av upphandlingslagen

Om upphandlingen av en byggentreprenad, vara eller tjänst omfattas delvis av tillämpningsområdet för denna lag och delvis av tillämpningsområdet för lagen om offentlig upphandling (348/2007), nedan *upphandlingslagen*, eller försörjningslagen samtidigt som upphandlingen bara kan göras med ett enda kontrakt, ska upphandlingen göras i enlighet med denna lag.

Om upphandlingen av en byggentreprenad, vara eller tjänst endast delvis omfattas av tillämpningsområdet för denna lag samtidigt som varken upphandlingslagen eller försörjningslagen ska tillämpas på upphandlingen och upphandlingen bara kan göras med ett enda kontrakt, ska inte heller denna lag tillämpas på den med undantag av det som föreskrivs om upphandlingsrättelse i 85 § och besvärsförbud i 104 § 2 mom.

En upphandling får inte genomföras med ett enda kontrakt i syfte att undvika tillämpning av bestämmelserna i denna lag, upphandlingslagen eller försörjningslagen.

En upphandlande enhet får också besluta att i stället för denna lag tillämpa upphandlingslagen på upphandling av en byggentreprenad, vara eller tjänst som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. I ett sådant fall tillämpas upphandlingslagen på upphandlingen i sin helhet, dock så att 77 § 3 mom. i denna lag tillämpas på delgivningen av den upphandlande enhetens beslut.

7 §

Allmänna undantag från lagens tillämpningsområde

Med undantag av det som föreskrivs om upphandlingsrättelse i 85 § och besvärsförbud i 104 § 2 mom., tillämpas denna lag inte på

1) försvars- och säkerhetsupphandling som omfattas av sekretess eller där tillämpningen av denna lag skulle kräva att den upphandlande enheten lämnar ut information vars avslöjande strider mot statens väsentliga säkerhetsintressen,

2) försvars- och säkerhetsupphandling mellan myndigheter,

3) försvars- och säkerhetsupphandling som omfattas av

a) särskilda förfaranderegler med stöd av ett internationellt avtal eller arrangemang mellan Finland och minst en stat som står utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

b) särskilda förfaranderegler med stöd av ett internationellt avtal eller arrangemang som gäller stationering av styrkor,

c) en internationell organisations särskilda förfaranderegler när organisationen gör upphandling för egna syften, eller

d) en internationell organisations särskilda förfaranderegler när den upphandlande enheten måste genomföra upphandlingen i enlighet med dem,

4) försvars- och säkerhetsupphandling som hänför sig till ett forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller en gemensam ny produkt mellan minst två stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller på upphandling som har gjorts i senare stadier av produktens livscykel,

5) upphandling som genomförs när styrkor sänds till områden utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, när upphandlingen av operativa behov måste ingås med en sådan leverantör som är verksam i området i fråga.

Denna lag tillämpas inte heller på försvars- och säkerhetsupphandling som

1) görs av en upphandlande enhet som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten, när värdet på upphandlingen inte överstiger EU-tröskelvärdet enligt 12 §,

2) görs för att utföra en sådan verksamhet som i enlighet med 11 § i försörjningslagen genom ett beslut av Europeiska kommissionen har fastställts vara en direkt konkurrensutsatt verksamhet på marknader med fritt tillträde.

Om endast stater som är medlemmar i Europeiska unionen deltar i ett forsknings- och utvecklingsprojekt enligt 1 mom. 4 punk-

ten, ska projektet anmälas till Europeiska kommissionen. Anmälan ska göras när projektet inleds, och den ska innehålla uppgifter om kostnadsfördelningsavtal mellan projektets parter, forsknings- och utvecklingsutgifternas andel i förhållande till projektets totala kostnader och, om upphandling har planerats hos medlemsstaterna, deras andelar.

8 §

Särskilda undantag från lagens tillämpningsområde

Med undantag av det som föreskrivs om upphandlingsrättelse i 85 § och besvärsförbud i 104 § 2 mom. tillämpas denna lag inte på försvars- och säkerhetsupphandling som sammanhänger med underrättelseverksamhet.

Med undantag av det som föreskrivs om upphandlingsrättelse i 85 § och besvärsförbud i 104 § 2 mom. tillämpas denna lag inte heller på försvars- och säkerhetsupphandling när det är fråga om

1) tjänsteupphandlingar som gäller förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådana,

2) skiljemanna- och förlikningstjänster,

3) finansiella tjänster med undantag av försäkringstjänster,

4) anställningskontrakt,

5) forsknings- och utvecklingstjänster, utom de som uteslutande är till nytta för en upphandlande enhet i dess egen verksamhet, förutsatt att den tillhandahållna tjänsten helt betalas av den upphandlande enheten.

9 §

Upphandling hos enheter anknutna till den upphandlande enheten

Denna lag tillämpas inte på försvars- och säkerhetsupphandling som den upphandlande enheten företar hos en enhet som är formellt fristående från den och självständig med tanke på beslutsfattandet, om den upphandlande enheten ensam eller tillsammans med andra upphandlande enheter övervakar enheten på samma sätt som den övervakar egna verksamhetsställen och om enheten bedriver

huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den.

10 §

Upphandling hos inköpscentral

En upphandlande enhet som anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader som omfattas av denna lags tillämpningsområde via en inköpscentral anses ha följt denna lag, om inköpscentralen har följt den.

Med inköpscentral avses en upphandlande enhet eller ett europeiskt offentligt organ som anskaffar varor eller tjänster åt upphandlande enheter eller sluter upphandlingskontrakt eller ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader för dessa.

11 §

Reservering av upphandling för arbetscentraler

En upphandlande enhet kan reservera rätten att delta i ett anbudsförfarande för arbetscentraler eller motsvarande enheter eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, om majoriteten av de berörda arbetstagarna är personer med funktionshinder som på grund av funktionshindrets art eller svårighet inte kan utöva yrkesverksamhet på normala villkor. Det ska framgå av upphandlingsannonser att kontraktet är reserverat för arbetscentraler eller för fullgörande inom ramen för program för skyddad anställning.

3 kap.

Tröskelvärden och tillämpningsbestämmelser som anknyter till upphandlingsformerna

12 §

EU-tröskelvärden

De EU-tröskelvärden som baserar sig på kommissionens förordning (EU) nr 1251/2011 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG,

2004/18/EG och 2009/81/EG vad gäller de tröskelvärden som ska tillämpas vid upphandlingsförfaranden är

- 1) 400 000 euro vid upphandling av varor och tjänster, och
- 2) 5 000 000 euro vid byggtreprenader.

Europeiska kommissionen reviderar tröskelvärdena vartannat år genom en förordning i enlighet med förfarandet i artikel 68 i försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet och offentliggör de reviderade tröskelvärdena i Europeiska unionens officiella tidning, varvid värdena i 1 mom. ersätts med de reviderade värden som kommissionen har beslutat om. Arbets- och näringsministeriet ska utan dröjsmål i officiella tidningen informera om ändringar av EU-tröskelvärdena i enlighet med de revideringar som kommissionen har gjort.

13 §

Nationella tröskelvärden

Med undantag av det som föreskrivs om upphandlingsrättelse i 85 § och besvärsköret i 104 § 2 mom. tillämpas denna lag inte på följande försvars- och säkerhetsupphandlingar:

- 1) varu- och tjänsteupphandling vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 100 000 euro,
- 2) byggtreprenad vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 500 000 euro.

14 §

Bestämmelser som ska tillämpas på varu- och tjänsteupphandling samt på byggtreprenader

Med undantag av bestämmelserna i avdelning III tillämpas denna lag på sådan tjänsteupphandling enligt bilaga A, varuupphandling och byggtreprenad som överstiger det EU-tröskelvärde som avses i 12 § 1 mom. Lagen tillämpas även på upphandling av tjänster enligt bilaga A tillsammans med tjänster enligt bilaga B, om värdet av tjänsterna enligt bilaga A överstiger värdet av

tjänsterna enligt bilaga B och upphandlingens totala värde överstiger EU-tröskelvärdet.

På sådan tjänsteupphandling enligt bilaga A, varuupphandling och byggtreprenad som understiger det EU-tröskelvärde som avses i 12 § 1 mom. men överstiger det nationella tröskelvärde som avses i 13 § tillämpas inte avdelning II.

På tjänsteupphandlingar enligt bilaga B tillämpas inte avdelning II. På sådan tjänsteupphandling enligt bilaga B som överstiger det EU-tröskelvärde som avses i 12 § 1 mom. tillämpas dock det som i 28 § föreskrivs om annonseringsskyldighet i efterhand och om anmälan om direktupphandling, i 37 § om tekniska specifikationer, i 38 § om tekniska specifikationer som gäller miljöegenskaper och i 44 § om bevis som anbudsgivaren lägger fram.

15 §

Bestämmelser som ska tillämpas på vissa andra upphandlingar

På upphandling där kriterierna enligt artikel 346.1 b i EUF-fördraget är uppfyllda och vars värde överstiger det nationella tröskelvärdet enligt 13 § tillämpas inte avdelning II.

Avdelning II tillämpas inte på sådana upphandlingar av en byggtreprenad, vara eller tjänst som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, men där endast en del av upphandlingen samtidigt uppfyller kriterierna enligt artikel 346.1 b i EUF-fördraget och där upphandlingen bara kan göras med ett enda kontrakt.

4 kap.

Beräkning av det uppskattade värdet på en upphandling

16 §

Beräkning av det uppskattade värdet på en upphandling

Det uppskattade värdet på en upphandling ska beräknas utifrån den största totala ersättning som ska betalas, exklusive mervärdesskatt. Också eventuella alternativa sätt för genomförande av upphandlingen samt op-

tions- och förlängningsklausuler som ingår i upphandlingskontraktet ska beaktas vid beräkning av värdet.

Vid beräkning av det uppskattade värdet av en byggtreprenad ska hänsyn tas till entreprenadens värde och till det uppskattade totala värdet av de varor som behövs för att entreprenaden ska kunna utföras och som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören.

Om en upphandling genomförs samtidigt genom olika delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga motsvarande delkontrakt beaktas då det uppskattade värdet av upphandlingskontraktet beräknas. Om det sammanlagda värdet av delkontrakten är minst detsamma som EU-tröskelvärdet enligt 12 § eller det nationella tröskelvärdet enligt 13 §, ska de bestämmelser som gäller upphandling som överstiger tröskelvärdet i fråga iakttas vid upphandlingen av varje del så som föreskrivs i 3 kap.

På delkontrakt vid varu- eller tjänsteupphandling vars uppskattade värde understiger 80 000 euro samt på delkontrakt vid byggtreprenader vars uppskattade värde är minst 1 miljon euro tillämpas inte denna lag, om det sammanlagda värdet av dessa delar inte överstiger 20 procent av det sammanlagda värdet av samtliga delar. Om det uppskattade värdet av en del av en byggtreprenad överstiger det nationella tröskelvärdet enligt 13 §, ska den upphandlande enheten dock iaktta denna lag så som föreskrivs i 14 § 2 mom.

Det uppskattade värdet ska gälla då den upphandlande enheten skickar ut upphandlingsannonsen för publicering eller på annat sätt inleder upphandlingsförfarandet.

17 §

Beräkning av det uppskattade värdet på viss tjänsteupphandling

Vid beräkning av det uppskattade värdet på en upphandling ska som utgångspunkt när det gäller

1) försäkringstjänster användas de försäkringspremier som ska betalas och andra ersättningar,

2) tjänsteupphandling som gäller projekte-

ring användas de avgifter och provisioner som ska betalas och andra ersättningar.

18 §

Beräkning av det uppskattade värdet för en kontraktperiod

Om ett varuupphandlingskontrakt avser leasing, hyra eller upphandling på avbetalning, ska beräkningen av det uppskattade värdet av kontraktet grundas på

1) det uppskattade totala värdet för hela giltighetstiden av ett tidsbundet kontrakt som gäller högst 12 månader eller det totala värdet, inklusive det uppskattade restvärdet, av ett tidsbundet kontrakt som gäller längre än 12 månader, eller

2) det uppskattade månadsvärdet multiplicerat med 48, om kontraktet gäller tills vidare eller för obestämd tid.

I fråga om varu- eller tjänsteupphandlingskontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss period ska beräkningen av det uppskattade värdet grundas på

1) det totala värdet av en följd av liknande upphandlingar som gjorts under de föregående 12 månaderna eller under den föregående räkenskapsperioden med beaktande av ändringar i kvantitet eller värde under de följande 12 månaderna, eller

2) det uppskattade totala värdet av en följd av upphandlingar som gjorts under loppet av de 12 månader som följer på den första varuleveransen eller, om det är fråga om ett kontrakt på mer än 12 månader, under loppet av därpå följande räkenskapsperiod.

När det gäller tjänsteupphandlingskontrakt där totalpriset inte anges ska beräkningen av det uppskattade värdet grundas på

1) det uppskattade totala värdet under kontraktstiden, om kontraktet har en bestämd löptid om högst 48 månader, eller

2) månadsvärdet multiplicerat med 48, om upphandlingskontraktet löper på obestämd tid eller om kontraktet har en längre löptid än 48 månader.

När det gäller ramavtal ska det uppskattade värdet av upphandlingen beräknas utifrån det uppskattade totala värdet av samtliga planerade upphandlingskontrakt under ramavtalets löptid.

19 §

Förbud mot att dela upp upphandling eller kombinera upphandlingar på ett artificiellt sätt

En upphandling får inte delas upp eller beräknas med exceptionella metoder i syfte att undgå tillämpning av bestämmelserna i denna lag. En varuupphandling eller en tjänsteupphandling får inte heller kombineras med en byggtreprenad eller upphandlingar annars kombineras på ett artificiellt sätt i syfte att undgå tillämpning av bestämmelserna i denna lag.

AVDELNING II

Bestämmelser om varuupphandlingar, upphandlingar av primära tjänster enligt bilaga A och byggtreprenader som överstiger EU-tröskelvärdet

5 kap.

Upphandlingsförfaranden

20 §

Val av upphandlingsförfarande

De konkurrensförfaranden som används vid upphandlingar definieras i 3 § 9—13 punkten. Vid upphandling ska i första hand selektivt eller förhandlat förfarande användas. Direktupphandling, konkurrenspräglad dialog och ramavtal kan användas på de villkor som anges i 22—27 §.

Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog kan den upphandlande enheten på förhand begränsa antalet anbudssökande som inbjuds att delta i anbudsförfarandet. Det lägsta antal anbudssökande som inbjuds att delta i förfarandet och vid behov det högsta antalet anbudssökande ska uppges i upphandlingsannonsen. De anbudssökande som godkänns som anbudsgivare ska väljas utifrån de minimikrav på anbudssökandenas lämplighet som anges i upphandlingsannonsen och utifrån objektiva och icke-diskriminerande kriterier.

Det antal anbudssökande som inbjuds att delta i anbudsförfarandet ska med hänsyn till

upphandlingens omfattning och art vara tillräckligt stort för att säkerställa verklig konkurrens. Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog ska minst tre anbudssökande inbjudas, om inte antalet lämpliga sökande är lägre.

Till anbudsförfarandet ska inbjudas minst så många anbudssökande som den upphandlande enheten fastställt på förhand. Om antalet lämpliga sökande är lägre, kan den upphandlande enheten fortsätta upphandlingsförfarandet genom att be lämpliga sökande lämna anbud eller inleda förhandlingar. Endast de anbudssökande som uppfyller minimikraven och som har lämnat in en anbudsansökan får delta i anbudsförfarandet.

Om den upphandlande enheten anser att det inte finns tillräckligt många lämpliga anbudssökande för att säkerställa verklig konkurrens, kan enheten publicera den ursprungliga upphandlingsannonsen på nytt och sätta ett nytt datum för när anbudsansökningarna ska vara inlämnade. De anbudssökande som inbjuds till anbudsförfarandet ska väljas bland de sökande som anmält sig utifrån den ursprungliga och den nya upphandlingsannonsen. Publiceringen av den nya upphandlingsannonsen begränsar inte den upphandlande enhetens möjlighet att avbryta upphandlingsförfarandet i enlighet med 75 §.

21 §

Det förhandlade förfarandets gång

Den upphandlande enheten ska förhandla med anbudsgivarna i syfte att anpassa anbudet till de krav som angetts i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan. Syftet med förhandlingarna är att i enlighet med 57 § välja det bästa anbudet.

Förhandlingarna kan ske i successiva steg så att antalet anbud som deltar i förhandlingarna under förhandlingen minskas på grundval av kriterier för jämförelse av anbudet. En förutsättning för detta är att det i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan har angetts att förhandlingen sker i successiva steg och vilka kriterier som tillämpas vid förhandlingarna.

I den sista fasen av ett förhandlat förfarande ska det finnas ett tillräckligt antal an-

budsgivare för att verklig konkurrens ska kunna säkerställas, om det finns tillräckligt många anbudsgivare eller anbud som uppfyller kraven.

Den upphandlande enheten ska behandla anbudssökande och anbudsgivare likvärdigt i förhandlingarna. Den upphandlande enheten får inte lämna ut information på ett sätt som äventyrar den likvärdiga behandlingen av anbudsförfarandets deltagare.

22 §

Direktupphandling

Den upphandlande enheten kan välja direktupphandling, om

1) det vid selektivt eller förhandlat förfarande eller konkurrenspräglad dialog inte har kommit in några ansökningar eller anbud eller inte har kommit in några lämpliga anbud och om de ursprungliga villkoren i anbudsförfrågan inte ändras väsentligt,

2) det vid selektivt eller förhandlat förfarande eller konkurrenspräglad dialog har erhållits anbud som till sitt innehåll inte motsvarar anbudsförfrågan, eller om anbudet inte kan godkännas enligt 39, 41—43, 45—56, 60 och 62 §; en förutsättning är dessutom att villkoren i anbudsförfrågan inte ändras väsentligt och att alla de anbudsgivare tas med i direktupphandlingen som uppfyller de minimikrav som ställs i 46—54 § och som i det föregående förfarandet har lämnat in ett anbud som stämmer överens med formkraven i anbudsförfarandet,

3) upphandlingen av tekniska skäl eller av skäl som anknyter till skydd av ensamrätt bara kan genomföras av en viss leverantör,

4) det på grund av brådska som beror på en kris inte är möjligt att iaktta tidsfristerna i ett selektivt eller förhandlat förfarande eller tidsfristerna för ett påskyndat förfarande enligt 30 §,

5) det är absolut nödvändigt att sluta kontraktet och det är omöjligt att iaktta de föreskrivna tidsfristerna på grund av synnerlig brådska som orsakats av omständigheter som inte beror på den upphandlande enheten och som inte kunnat förutses,

6) det är fråga om luft- och sjöfartstjänster till väpnade styrkor eller säkerhetstrupper

som flyttats eller ska flyttas utomlands och tjänsterna endast kan upphandlas av sådana leverantörer vars anbud gäller endast en så kort tid att det inte är möjligt att iaktta föreskrivna tidsfrister,

7) den vara som ska upphandlas enbart tillverkas för forskning eller vetenskapliga ändamål och om det inte är fråga om massproduktion i syfte att säkerställa att det är ekonomiskt lönsamt att tillverka varan eller i syfte att täcka forsknings- och utvecklingskostnader,

8) det är fråga om andra forsknings- och utvecklingstjänster än de som avses i 8 §,

9) upphandlingen gäller varor som noteras och upphandlas på en råvarumarknad, eller

10) varorna köps in särskilt förmånligt, antingen hos en leverantör som lägger ned sin affärsverksamhet eller hos en boförvaltare eller en utredare vid insolvensförfarande, ackord eller motsvarande förfarande.

23 §

Direktupphandling vid tilläggsbeställningar

Den upphandlande enheten kan göra en direktupphandling när varuupphandlingen hos den ursprungliga leverantören är en tilläggsbeställning vars syfte är att delvis ersätta eller utvidga en tidigare leverans eller utrustning. En förutsättning för detta är att ett byte av leverantör skulle leda till upphandling av material med annorlunda tekniska egenskaper, vilket skulle medföra oförenlighet eller oproportionerligt stora tekniska svårigheter vid användning och underhåll. Giltighetstiden för sådana kontrakt och för kontrakt som ska förnyas får vara högst fem år, om inte den förväntade livscykeln för de levererade varorna, utrustningarna eller systemen och de tekniska problem som byte av leverantör orsakar undantagsvis förutsätter en längre giltighetstid.

Den upphandlande enheten kan förutom i de fall som avses i 1 mom. göra en direktupphandling när det är fråga om en sådan tilläggstjänst eller tilläggsentreprenad utanför det ursprungliga upphandlingskontraktet som anskaffas av den ursprungliga leverantören och som av oförutsedda skäl har visat sig nödvändig för att tjänsten ska kunna utföras eller

entreprenaden genomförs i enlighet med vad som ursprungligen fastställts. Ett villkor är då att tilläggstjänsten eller tilläggsentreprenaden av tekniska eller ekonomiska skäl inte kan avskiljas från huvudkontraktet utan stora olägenheter för den upphandlande enheten eller att tilläggstjänsten eller tilläggsentreprenaden, också om den kan avskiljas från genomförandet av det ursprungliga kontraktet, är absolut nödvändig för att slutföra det ursprungliga kontraktet. Dessutom får det totala värdet av tilläggstjänsterna eller tilläggsentreprenaderna vara högst 50 procent av den ursprungliga upphandlingens värde.

Den upphandlande enheten kan förutom i de fall som avses i 1 och 2 mom. göra en direktupphandling när det är fråga om ett nytt byggentreprenadkontrakt som sluts eller en ny tjänsteupphandling som görs med den ursprungliga leverantören och som motsvarar en tidigare byggentreprenad eller tjänsteupphandling genom selektivt förfarande. Ett villkor är att en eventuell senare direktupphandling har nämnts i den ursprungliga upphandlingsannonsen och att det uppskattade värdet av en tilläggstjänst eller en ny byggentreprenad har beaktats vid beräkning av det totala värdet av det ursprungliga kontraktet. En direktupphandling ska göras inom fem år från det att det ursprungliga kontraktet ingicks, om inte den förväntade livscykeln för de levererade varorna, utrustningarna eller systemen och de tekniska problem som byte av leverantör orsakar undantagsvis förutsätter en längre giltighetstid.

24 §

Konkurrenspräglad dialog

Den upphandlande enheten kan tillämpa konkurrenspräglad dialog vid särskilt komplicerad upphandling där

1) den upphandlande enheten inte objektivt på förhand kan definiera de rättsliga eller finansiella villkoren för en upphandling eller de tekniska medlen för att tillgodose sina behov eller mål i enlighet med 37 § 2 mom. 2—4 punkten, och

2) grunden för valet är att anbudet ska vara det totalekonomiskt mest fördelaktiga.

Den upphandlande enheten ska behandla anbudssökande och anbudsgivare likvärdigt vid förfarandet. Den upphandlande enheten får inte lämna ut information på ett sätt som äventyrar den likvärdiga behandlingen av anbudsförfarandets deltagare.

Den upphandlande enheten får inte utan anbudssökandens eller anbudsgivarens samtycke under anbudsförfarandets gång för de övriga anbudsgivarna röja lösningar som en anbudsgivare har föreslagit eller konfidentiell information som lämnats vid dialogen.

Den upphandlande enheten får dela ut pengar eller andra arvoden eller pris till deltagarna i den konkurrenspräglade dialogen.

25 §

Den konkurrenspräglade dialogens gång

Den upphandlande enheten ska i upphandlingsannonsen definiera sina behov och krav beträffande upphandlingen. Den upphandlande enheten kan dessutom utarbeta en beskrivning som preciserar målen och innehållet i upphandlingen.

Den upphandlande enheten inleder en dialog med de anbudssökande som valts ut i enlighet med 46—54 §. Syftet med dialogen är att fastställa en eller flera alternativa lösningar för genomförande av upphandlingen. Den upphandlande enheten får förhandla med anbudssökandena om alla aspekter av upphandlingskontraktet.

Dialogen kan ske i successiva steg så att antalet lösningar som inkluderas i dialogen begränsas under dialogen på grundval av kriterierna för valet av anbud. Det ska anges i upphandlingsannonsen eller beskrivningen att dialogen sker i successiva steg och vilka kriterier som tillämpas.

Den upphandlande enheten ska avsluta dialogen när den har valt de lösningsalternativ som upphandlingen kan genomföras med. Deltagarna ska underrättas om att dialogen har avslutats.

Den upphandlande enheten ska av anbudssökandena begära slutliga anbud på grundval av de lösningar som lagts fram och precisrats under dialogen. Anbudet ska följa i anbudsförfrågan angivna krav som föremålet

för projektet ställer. Anbud ska begäras av ett tillräckligt antal anbudssökande för att verklig konkurrens ska kunna säkerställas, om det finns tillräckligt många anbudssökande eller lösningar som uppfyller kraven.

Vid valet av anbud ska de jämförelsegrunder tillämpas som meddelats i upphandlingsannonsen eller beskrivningen. Bestämmelser om fastställande av jämförelsegrunder och om valet av anbud finns i 57 §.

De slutliga anbuden kan på begäran av den upphandlande enheten göras exaktare och tydligare, förutsatt att detta inte leder till ändringar av väsentliga delar av anbudet eller anbudsförfrågan på ett sätt som leder till diskriminering eller snedvriden konkurrens. Under samma förutsättningar kan även det anbud som vunnit ett anbudsförfarande göras exaktare eller tydligare eller åtaganden som ingår i det bekräftas.

26 §

Ramavtal

Den upphandlande enheten ska välja leverantörer för ramavtal genom selektivt eller förhandlat förfarande. Den upphandlande enheten kan välja leverantörer för ramavtal genom direktupphandling på de villkor som föreskrivs i 22 §. Vid valet av leverantörer som ska inkluderas i ett ramavtal iakttas 8 kap. För ramavtal som ingås med flera leverantörer ska det utses minst tre leverantörer, om inte antalet anbudsgivare som uppfyller villkoren och antalet godtagbara anbud är lägre.

Upphandlingskontrakt som grundar sig på ramavtal ska slutas mellan ramavtalets ursprungliga parter. I villkoren för ramavtalet får inte några betydande ändringar göras under dess giltighetstid. Ramavtal får inte användas på ett sådant sätt att konkurrensen snedvrids, begränsas eller förhindras.

Ett ramavtal kan gälla i högst sju år. I undantagsfall kan ramavtalet ha en längre löptid, om den förväntade livscykeln för de levererade varorna, utrustningarna eller systemen och de tekniska problem som ett byte av leverantör kan orsaka förutsätter detta.

27 §

Upphandling som grundar sig på ramavtal

Om den upphandlande enheten har slutit ett ramavtal med en enda leverantör, ska den upphandling som bygger på ramavtalet göras i enlighet med villkoren i detta ramavtal. Den upphandlande enheten kan uppmana leverantören att vid behov skriftligen precisera eller komplettera sitt anbud.

Om den upphandlande enheten har slutit ett ramavtal med flera leverantörer, ska den upphandling som bygger på ramavtalet göras antingen i enlighet med villkoren i detta ramavtal utan konkurrensutsättning eller, om inte alla villkor är fastställda i ramavtalet, genom att de leverantörer som tagits med i ramavtalet konkurrensutsätts i enlighet med villkoren i ramavtalet och vid behov i enlighet med villkoren för anbudsförfrågan. Vid behov kan villkoren i ramavtalet göras exaktare eller tydligare.

Den upphandlande enheten ska vid konkurrensutsättning av upphandling som grundar sig på ett ramavtal be om ett skriftligt anbud av de leverantörer som omfattas av ramavtalet och som har förutsättningar att fullgöra kontraktet. Den upphandlande enheten ska fastställa en anbudstid som ska vara tillräcklig med beaktande av upphandlingens art, den tid som utarbetandet av anbud kräver och andra motsvarande omständigheter. Innehållet i anbuden ska vara hemligt tills anbudsförfarandet avslutats. Den upphandlande enheten ska välja det bästa anbudet med iakttagande av det kriterium för valet av anbud och de jämförelsegrunder som angetts i anbudsförfrågan.

6 kap.

Annonseringsskyldighet och tidsfrister för upphandling

28 §

Annonseringsskyldighet

När en varuupphandling, en tjänsteupphandling enligt bilaga A, en byggentreprenad eller ett ramavtal som överstiger EU-tröskel-

värdet enligt 12 § 1 mom. genomförs genom selektivt förfarande, förhandlat förfarande eller konkurrenspräglad dialog ska den upphandlande enheten sända en upphandlingsannons för publicering. Upphandlingsannonsen ska innehålla tillräckliga uppgifter om upphandlingen för att en anbudsansökan ska kunna göras.

En upphandlande enhet som har ingått ett upphandlingskontrakt eller ramavtal som gäller sådan varuupphandling, tjänsteupphandling enligt bilaga A eller byggtreprenad som överstiger EU-tröskelvärdet enligt 12 § 1 mom. ska för publicering sända en efterhandsannons om resultatet av upphandlingsförfarandet inom 48 dagar från det upphandlingskontraktet eller ramavtalet slutits. Den upphandlande enheten ska också för publicering sända en efterhandsannons om sådan sekundär tjänsteupphandling enligt bilaga B som överstiger EU-tröskelvärdet enligt 12 § 1 mom. och om att upphandlingen har avbrutits i enlighet med 75 §. Av efterhandsannonsen om att upphandlingen har avbrutits ska orsakerna till avbrytandet framgå. I en efterhandsannons om sekundär tjänsteupphandling enligt bilaga B ska det nämnas huruvida annonsen får publiceras. Skyldigheten att annonsera i efterhand gäller inte enskilda upphandlingskontrakt som ingås på grundval av ramavtal och inte heller direktupphandlingar.

Den upphandlande enheten får inte i efterhandsannonsen meddela uppgifter vars publicering strider mot de bestämmelser som utfärdats för att skydda allmänt intresse och i synnerhet statens säkerhetsintressen eller vars röjande äventyrar bevarandet av affärshemligheter som skyddas genom lag eller stör kommersiell och sund konkurrens mellan anbudsgivarna.

Om den upphandlande enheten har för avsikt att utnyttja möjligheten att förkorta föreskrivna tidsfrister i enlighet med 31 § 2 mom., ska den sända en förhandsannons för publicering. I förhandsannonsen ska de uppgifter om försvars- och säkerhetsupphandlingen ges som den upphandlande enheten känner till vid den tidpunkt då förhandsannonsen utarbetas och som motsvarar uppgifterna i en upphandlingsannons vid selektivt förfarande.

En upphandlande enhet kan också sända en annons om direktupphandling för publicering.

Annonser om upphandling får inte publiceras någon annanstans innan de har sänts till Europeiska unionens byrå för officiella publikationer och annonser som har publicerats någon annanstans får inte innehålla sådana uppgifter som inte har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning. I en annons som ska publiceras någon annanstans ska det nämnas vilket datum upphandlingsannonsen har sänts för publicering.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om annonsskyldigheten, om sändandet av annonserna och de kommunikationsmedel som ska användas vid sändandet, om innehållet i och publiceringen av annonserna och om andra omständigheter som anknyter till annonseringsskyldigheten.

29 §

Minimitidsfrister och beräkning av tidsfrister

När tidsfristerna för upphandlingsförfarandet fastställs ska hänsyn tas till upphandlingens art, till hur komplex upphandlingen är och till hur lång tid som behövs för att utarbeta och sända anbuden. Tidsfristerna räknas från den dag som följer på den då upphandlingsannonsen skickades för publicering. Vid selektivt förfarande räknas anbudstiden från den dag då anbudsförfrågan skickades.

Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog ska minst 37 dagar reserveras för inlämnande av anbudsansökan.

Vid selektivt förfarande ska anbudstiden vara minst 40 dagar. Vid förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog ska anbudstiden vara skälig med beaktande av upphandlingens art, omfattning och andra omständigheter som anknyter till upphandlingen.

30 §

Påskyndat förfarande

Tidsfristerna enligt 29 § kan förkortas, om det vid selektivt förfarande eller förhandlat

förfarande är omöjligt att tillämpa dem på grund av brådska. För inlämnande av anbudsansökan ska det dock reserveras minst 15 dagar, om inte upphandlingsannonsen sänds elektroniskt, då minst 10 dagar ska reserveras för inlämnande av anbudsansökan. Vid selektivt förfarande ska anbudstiden vara minst 10 dagar.

31 §

Förkortning av tidsfrister

Tidsfristerna för lämnande av anbudsansökningar vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog får förkortas med sju dagar, om upphandlingsannonserna sänds elektroniskt för publicering.

Anbudstiden vid selektivt förfarande kan förkortas till minst 22 dagar, om den upphandlande enheten har sänt en förhandsansökan för publicering minst 52 dagar och högst 12 månader innan upphandlingsannonsen sändes för publicering.

Anbudstiden vid selektivt förfarande kan dessutom förkortas med fem dagar, om den upphandlande enheten samma dag som upphandlingsannonsen publiceras ger fullständig elektronisk tillgång till förfrågningsunderlaget och i annonsen anger den webbplats där denna dokumentation finns tillgänglig.

32 §

Förlängning av tidsfrister

Anbudstiden ska förlängas så att alla anbudsgivare kan få tillgång till den information som behövs för att utarbeta anbud, om förfrågningsunderlaget eller sådana tilläggsuppgifter som begärts i tillräckligt god tid inte tillhandahålls inom de föreskrivna tidsfristerna eller om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av de handlingar som hänförs till anbudsförfrågan.

7 kap.

Anbudsförfrågan och fastställande av föremålet för upphandlingen

33 §

Anbudsförfrågan

Anbudsförfrågan ska utarbetas skriftligen och så tydligt att det utifrån den är möjligt att lämna anbud som kan mätas med samma mått och som är jämförbara. Leverantörerna ombes i anbudsförfrågan eller upphandlingsannonsen att lämna sina anbud skriftligen och inom utsatt tid.

Om anbudsförfrågan och upphandlingsannonsen avviker från varandra i fråga om innehåll, ska det som anges i upphandlingsannonsen iakttas.

Den upphandlande enheten kan ta ut en skäligen ersättning för förfrågningsunderlaget för att täcka kostnader för särskild omfattning, material eller andra motsvarande faktorer.

34 §

Innehållet i anbudsförfrågan

Följande uppgifter ska finnas i anbudsförfrågan eller, när det är tillämpligt, i upphandlingsannonsen:

- 1) en beskrivning av föremålet för upphandlingen med iakttagande av bestämmelserna om fastställande av tekniska specifikationer och krav i 37 och 38 § samt övriga kvalitetskrav som gäller föremålet för upphandlingen,
- 2) en hänvisning till den publicerade upphandlingsannonsen,
- 3) tidsfristen för lämnande av anbud,
- 4) den adress som anbuderna ska sändas till,
- 5) det eller de språk som anbuderna ska avfattas på,
- 6) krav som gäller anbudssökandenas eller anbudsgivarnas ekonomiska och finansiella situation, tekniska och yrkesmässiga kvalifikationer och informationssäkerhet och övriga krav samt en förteckning över de handlingar som anbudssökanden eller anbudsgivaren ska tillhandahålla för detta ändamål,
- 7) krav som gäller underleverantörskon-

trakt, informationssäkerhet och försörjnings-trygghet,

8) grunden för valet av anbud och, när det totalekonomiskt mest fördelaktiga alternativet används som grund för valet av anbud, anbudets jämförelsegrunder och deras relativa viktning eller ett skäligt variationsintervall eller i undantagsfall jämförelsegrundernas prioriteringsordning, och

9) anbudens giltighetstid.

Anbudsförfrågan eller upphandlingsannonser ska innehålla också andra upplysningar som är av väsentlig betydelse med tanke på upphandlingsförfarandet och utarbetandet av anbud.

35 §

Hur anbudsförfrågan sänds eller tillhandahålls anbudssökandena och anbudsgivarna

Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog sänds anbudsförfrågan endast till de anbudssökande som av den upphandlande enheten valts ut för anbudsförfarandet. Anbudsförfrågan ska sändas samtidigt till alla sökande.

Vid påskyndat förfarande, selektivt förfarande och förhandlat förfarande ska den upphandlande enheten lämna tilläggsuppgifter som anknyter till anbudsförfrågan senast fyra dagar innan anbudstiden går ut, om tilläggsuppgifterna har begärts i tillräckligt god tid.

36 §

Inbjudan att förhandla

Vid förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog ska den inbjudan att förhandla som sänds till anbudssökandena innehålla anbudsförfrågan, den eventuella projektbeskrivningen eller en uppgift om var dessa handlingar finns tillgängliga, tidsfristen för begäran av handlingarna och uppgift om beloppet och sättet för betalning av en avgift som eventuellt tas ut för handlingarna.

Inbjudan att förhandla ska innehålla de uppgifter som avses i 34 § 1 mom. Vid konkurrenspräglad dialog behöver inbjudan

att förhandla dock inte innehålla någon uppgift om anbudstiden, men däremot en uppgift om när förhandlingarna inleds, var förhandlingarna förs och vilket språk som ska användas.

37 §

Teknisk definition av upphandling

De tekniska specifikationer som beskriver upphandlingens innehåll ska ingå i upphandlingsannonser eller anbudsförfrågan. De tekniska specifikationerna ska tillåta att anbudsgivarna deltar i anbudsförfarandet på lika villkor. Specifikationerna får inte medföra omotiverade hinder för konkurrens inom offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

De tekniska specifikationerna ska utarbetas

- 1) genom hänvisning i prioritetsordning till följande definitioner, varvid hänvisningen ska följas av orden "eller likvärdigt":

- a) en sådan finländsk eller annan nationell standard på något annat område än försvarsområdet som en europeisk standard införs genom,

- b) ett europeiskt tekniskt godkännande,

- c) en gemensam teknisk specifikation på något annat område än försvarsområdet,

- d) en sådan nationell standard på något annat område än försvarsområdet som en internationell standard införs genom,

- e) en annan internationell standard på något annat område än försvarsområdet,

- f) ett annat tekniskt referenssystem som upprättats av europeiska standardiseringsorgan eller, om sådana inte finns för andra än nationella standarder inom försvarsområdet, en teknisk specifikation som anknyter till ett nationellt tekniskt godkännande eller till nationell projektering, nationell beräkning och nationellt genomförande av byggentreprenader samt framställning av produkter,

- g) en sådan teknisk specifikation på något annat område än försvarsområdet som härrör från branschen i fråga och är allmänt godkänd, eller

- h) en nationell försvarsstandard och en försvarsmaterielspecifikation som överensstämmer med den standarden,

- 2) utifrån sådana prestanda- eller funk-

tionskrav som är tillräckligt specifika för bestämningen av föremålet för upphandlingen och valet av anbud,

3) genom hänvisning till de tekniska definitionerna enligt 1 punkten i fråga om vissa egenskaper hos föremålet för upphandlingen och till kraven enligt 2 punkten i fråga om vissa egenskaper, eller

4) utifrån prestanda- eller funktionskrav genom hänvisning till de tekniska definitionerna enligt 1 punkten, med antagandet att dessa stämmer överens med prestandakraven eller funktionskraven.

Oberoende av det som föreskrivs i 2 mom. får de tekniska specifikationerna utarbetas med hänsyn till sådana obligatoriska nationella tekniska bestämmelser eller tekniska krav, som anknyter till bland annat produkt-säkerhet och som staten ska iaktta enligt internationella standardiseringsavtal.

I tekniska specifikationer får tillverkaren eller varornas ursprung inte nämnas. En teknisk specifikation får inte heller innehålla en hänvisning till varumärke, patent, produkttyp, ursprung, specifik metod eller produktion, om hänvisningen gynnar eller missgynnar någon anbudsgivare eller vara. En sådan hänvisning får undantagsvis göras endast om föremålet för upphandlingen inte på annat sätt kan beskrivas tillräckligt exakt och tydligt. Hänvisningen ska följas av orden "eller likvärdigt".

38 §

Tekniska specifikationer som gäller miljöegenskaper

I prestanda- eller funktionskraven enligt 37 § 2 mom. 2 punkten kan även ingå krav som gäller miljöegenskaper. En upphandlande enhet kan vid formulering av kraven använda detaljerade specifikationer som fastställts för europeiska, multinationella eller andra miljömärken eller vid behov delar av sådana specifikationer.

Specifikationer för miljömärken eller delar av sådana specifikationer får användas förutsatt att

1) specifikationerna är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som är föremål för upphandlingskontraktet,

2) de krav som gäller miljömärket utvecklas på grundval av vetenskapliga rön,

3) alla berörda parter, såsom myndigheter, konsumenter, tillverkare, företrädare för detaljhandeln och miljöorganisationer har haft möjlighet att delta i utarbetandet av miljömärket, och

4) miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter.

Den upphandlande enheten kan meddela att en produkt eller tjänst som är försedd med ett visst miljömarke anses uppfylla kraven på miljöegenskaper. Den upphandlande enheten ska dock också godta annat bevis som anbudsgivaren lägger fram, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren eller en teknisk rapport från ett erkänt organ.

39 §

Alternativa anbud

När en upphandlande enhets kriterium för valet är att anbudet ska vara det totalekonomiskt mest fördelaktiga kan den tillåta alternativa anbud. En förutsättning är att det i upphandlingsannonsen meddelas att alternativa anbud är tillåtna.

Den upphandlade enheten ska i anbudsförfrågan meddela de minimikrav som alternativen ska uppfylla och de särskilda krav som ställts för att alternativa utföranden ska få presenteras. Ett alternativt anbud kan godkännas, om det uppfyller de ovan nämnda krav som har angetts i anbudsförfrågan.

Om den upphandlande enheten har meddelat att den tillåter alternativa anbud, får ett alternativt anbud inte förkastas enbart på den grunden att det skulle leda till tjänsteupphandling i stället för varuupphandling eller till varuupphandling i stället för tjänsteupphandling.

40 §

Särskilda villkor för upphandlingskontrakt

Den upphandlande enheten kan fastställa särskilda villkor för genomförandet av upphandlingskontraktet. Villkoren kan avse sär-

skilt informationssäkerhet, försörjningstrygghet, underleverantörskontrakt, miljöaspekter och sociala aspekter, iakttagande av Internationella arbetsorganisationens (ILO) avtal, arbetsförhållanden och arbetsvillkor. Villkoren ska vara icke-diskriminerande och följa gemenskapens regelverk och de ska anges i upphandlingsannonsen eller anbudsfrågan.

41 §

Krav som gäller informationssäkerhet

Om säkerhetsklassificerade handlingar överlämnas, utarbetas eller annars hanteras för genomförande av en upphandling, kan den upphandlande enheten ställa sådana krav på anbudsgivarna när det gäller informationssäkerhet som är nödvändiga för att de skyldigheter som föreskrivs för en myndighet ska kunna fullgöras. Den upphandlande enheten kan be anbudsgivaren lämna utfästelser och uppgifter som visar att anbudsgivaren har förmåga att uppfylla de informationssäkerhetskrav som har ställts. Kraven i fråga om informationssäkerhet och de utfästelser och uppgifter som ska lämnas in ska meddelas i upphandlingsannonsen eller anbudsfrågan.

Utöver de uppgifter och utredningar som anbudsgivaren har lämnat in kan den upphandlande enheten göra och beakta egna tilläggsutredningar.

42 §

Krav som gäller försörjningstrygghet

Om en upphandling inbegriper krav som gäller försörjningstrygghet, ska den upphandlande enheten specificera dem i upphandlingsannonsen eller i anbudsfrågan.

Den upphandlande enheten kan kräva att ett anbud innehåller bland annat

1) certifiering eller dokumentation som på ett för den upphandlande enheten acceptabelt sätt visar att anbudsgivaren har förmåga att uppfylla sina skyldigheter i fråga om export, överföring och transitering av varor som omfattas av kontraktet, inbegripet styrkande dokumentation från den eller de berörda staterna,

2) anbudsgivarens angivelse av begränsningar som exportkontroll eller informations-säkerhetsarrangemang kan komma att medföra för den upphandlande enheten när det gäller att överlåta, överföra eller använda varorna och tjänsterna eller resultatet av dem,

3) certifiering eller dokumentation som visar att organisationen och lokaliseringen av anbudsgivarens försörjningskedja gör det möjligt för denne att uppfylla de krav den upphandlande enheten anger i upphandlingsannonsen eller anbudsfrågan beträffande försörjningstrygghet, och anbudsgivarens utfästelse om att eventuella ändringar i försörjningskedjan under genomförandet av kontraktet inte kommer att inverka negativt på uppfyllandet av dessa krav,

4) en utfästelse från anbudsgivaren att upprätta eller upprätthålla den kapacitet som krävs för att tillmötesgå den upphandlande enhetens eventuellt ökade behov till följd av en kris enligt särskilt överenskomna villkor,

5) sådan dokumentation om uppfyllandet av kraven enligt 4 punkten som anbudsgivaren erhållit från de nationella myndigheterna,

6) en utfästelse från anbudsgivaren att utföra underhåll, modernisering eller anpassning av de produkter som är föremål för upphandlingen,

7) en utfästelse från anbudsgivaren att i tid informera den upphandlande enheten om varje sådan förändring i anbudsgivarens organisation, försörjningskedja eller strategi som kan påverka anbudsgivarens skyldigheter gentemot den upphandlande enheten,

8) en utfästelse från anbudsgivaren att i enlighet med särskilt överenskomna villkor förse den upphandlande enheten med all specialutrustning, inklusive tekniska ritningar, tillstånd och bruksanvisningar, som behövs för produktion av reservdelar, komponenter, delkomponenter och särskild testutrustning för sådana fall där anbudsgivaren inte längre kan tillhandahålla dessa produkter.

En anbudsgivare får inte avkrävas ett sådant åtagande från en medlemsstat i Europeiska unionen som begränsar den statens frihet att i enlighet med internationell rätt eller EU-rätt tillämpa sina egna nationella bestämmelser om export, överföring eller transitering av varor.

43 §

Skyldigheter avseende bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsförhållanden

Den upphandlande enheten kan i anbudsfrågan ange de myndigheter som kan ge anbudsgivaren uppgifter om skyldigheter avseende bestämmelserna om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd, arbetsförhållanden eller arbetsvillkor. Den upphandlande enheten ska kräva att anbudsgivarna bekräftar att de utformat sina anbud med hänsyn till de skyldigheter som avses ovan.

Bestämmelserna i 1 mom. inverkar inte på skyldigheten att granska sådana onormalt låga anbud som avses i 58 §.

44 §

Påvisande av att anbudet svarar mot kraven

En anbudsgivare ska i sitt anbud visa att den vara, tjänst eller byggentreprenad som erbjuds svarar mot kraven i anbudsfrågan. Anbud som inte motsvarar anbudsfrågan eller anbudsförfarandets krav ska uteslutas ur anbudsförfarandet.

Om den upphandlande enheten har utarbetat tekniska specifikationer i enlighet med 37 § 2 mom. 1 punkten och anbudsgivaren i sitt anbud på ett för den upphandlande enheten acceptabelt sätt visar att den vara, den tjänst eller det byggarbete som erbjuds uppfyller den upphandlande enhetens krav, får den upphandlande enheten inte förkasta anbudet på den grunden att den vara, den tjänst eller det byggarbete som anbudet avser inte överensstämmer med den tekniska definition som den upphandlande enheten hänvisar till. Anbudsgivaren kan som intyg använda till exempel teknisk dokumentation från tillverkaren eller en teknisk rapport från ett erkänt organ i Finland eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Om den upphandlande enheten har utarbetat tekniska specifikationer utifrån prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud på den grunden att anbudet inte överensstämmer med kraven, om den vara, den tjänst eller det byggarbete som erbjuds stäm-

mer överens med en nationellt genomförd europeisk standard, ett europeiskt tekniskt godkännande, en officiell teknisk definition, en internationell standard eller en teknisk referens och om dessa tekniska definitioner avser prestanda- eller funktionskrav som fastställs i anbudsfrågan. Anbudsgivaren ska i sitt anbud på ett för den upphandlande enheten acceptabelt sätt visa att den vara, den tjänst eller det byggarbete som motsvarar standarden uppfyller den upphandlande enhetens prestanda- och funktionskrav. Anbudsgivaren kan som intyg använda till exempel teknisk dokumentation från tillverkaren eller en teknisk rapport från ett erkänt organ i Finland eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen.

45 §

Kommunikation

Den kommunikation och det informationsutbyte som hänför sig till upphandlingsförfarandet ska enligt den upphandlande enhetens eget val ske per post eller fax eller med elektroniska medel. De valda kommunikationsmedierna måste vara allmänt tillgängliga och de får inte begränsa leverantörernas tillträde till upphandlingsförfarandet.

De elektroniska medel som ska användas för att sända information och de tekniska krav som gäller dem ska vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och kompatibla med den informations- och kommunikationsteknik som är i allmänt bruk. Den upphandlande enheten kan kräva att de elektroniska signaturerna i anbud och anbudsansökningar ska stämma överens med kraven i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Vid information, informationsutbyte och lagring av uppgifter i anknytning till upphandlingsförfarandet ska det säkerställas att uppgifternas integritet samt anbudsansökningarnas och anbudens konfidentialitet bevaras. Den upphandlande enheten ska se till att innehållet i anbuderna eller ansökningarna inte avslöjas innan anbudstiden eller den tidsfrist som getts för lämnande av ansökan har löpt ut. Den upphandlande enheten ska i upphandlingsannonsen uppge de eventuella krav som gäller informationsutbyte.

Närmare bestämmelser om tekniska och andra villkor för elektronisk kommunikation utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Val av anbudssökande och anbudsgivare samt val av anbud

46 §

Bedömning av anbudssökandes och anbudsgivares lämplighet

Anbudssökande eller anbudsgivare ska uteslutas ur anbudsförfarandet, anbudssökandenas och anbudsgivarnas lämplighet i övrigt bedömas och anbudsgivare väljas innan anbuderna jämförs i enlighet med 47—56 §. Anbudssökande eller anbudsgivare kan dock i enlighet med 47 eller 48 § uteslutas ur anbudsförfarandet även senare under förfarandet, om den upphandlande enheten får kännedom om att en grund för uteslutning föreligger.

47 §

Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott

Den upphandlande enheten ska besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att den sökande eller anbudsgivaren eller en person i dess ledning eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för något av följande brott:

1) deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet enligt 17 kap. 1 a § i strafflagen (39/1889),

2) givande av muta enligt 16 kap. 13 §, grovt givande av muta enligt 16 kap. 14 § eller givande av muta i näringsverksamhet enligt 30 kap. 7 § i strafflagen,

3) skattebedrägeri enligt 29 kap. 1 §, grovt skattebedrägeri enligt 29 kap. 2 §, subventionsbedrägeri enligt 29 kap. 5 §, grovt subventionsbedrägeri enligt 29 kap. 6 § eller subventionsmissbruk enligt 29 kap. 7 § i strafflagen,

4) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, främjande av en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 b § i strafflagen eller anstiftan, medhjälp eller försök till ovan nämnda brott,

5) penningtvätt enligt 32 kap. 6 §, grov penningtvätt enligt 32 kap. 7 § eller finansiering av terrorism enligt 34 a kap. 5 § i strafflagen, eller

6) ockerliknande diskriminering i arbetslivet enligt 47 kap. 3 a § i strafflagen.

Även en anbudssökande eller anbudsgivare som på grund av ett brott som avses i 1 mom. har dömts till samfundsbot enligt 9 kap. i strafflagen ska uteslutas ur anbudsförfarandet.

Den upphandlande enheten ska utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet också på grundval av en lagakraftvunnen dom för ett sådant brott i någon annan stat som motsvarar ett brott som nämns i 1 mom. I Europeiska unionens medlemsstater gäller bestämmelserna följande brott som nämns i Europeiska unionens lagstiftning:

1) deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2.1 i rådets gemensamma åtgärd 98/773/RIF om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott,

2) bestickning enligt definitionen i artikel 3 i konventionen av den 26 maj 1997 utarbetad på grundval av artikel K 3.2 c i Fördraget om Europeiska unionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i och på det sätt som avses i artikel 2.1 a i rådets rambeslut 2003/568/RIF om kampen mot korruption inom den privata sektorn,

3) bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4) terroristbrott enligt definitionen i artikel 1, brott med anknytning till terroristverksam-

het enligt definitionen i artikel 3 eller anstiftan, medhjälp eller försök enligt definitionen i artikel 4 i rådets rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism, och

5) penningtvätt enligt definitionen i artikel 1 i rådets direktiv 91/308/EEG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar, eller finansiering av terrorism.

Undantag från skyldigheten att ur anbudsförfarandet utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare som dömts för ett brott som avses i den här paragrafen kan göras på grund av ett tvingande allmänintresse eller för att den dömde inte längre har en ansvarsfull position i det anbudsgivande företaget.

48 §

Andra grunder för uteslutning

En upphandlande enhet kan besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om anbudssökanden eller anbudsgivaren

1) är försatt i konkurs, håller på att upplösas, har avbrutit sin affärsverksamhet eller har skulder som har reglerats genom ett fastställt ackord eller ett saneringsprogram eller genom något annat motsvarande program som grundar sig på lagstiftningen,

2) är föremål för ett förfarande som inletts i syfte att försätta denne i konkurs eller upplösa denne eller för något annat förfarande som avses i 1 punkten,

3) genom en lagkraftvunnen dom har dömts för en lagstridig handling i anslutning till sin yrkesutövning, såsom brott mot lagstiftningen om exportkontroll,

4) i sin yrkesverksamhet har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel, såsom brott mot skyldigheter som gäller informationssäkerhet eller försörjningstrygghet, eller någon annan motsvarande förseelse i samband med ett tidigare upphandlingskontrakt, och detta kan styrkas av den upphandlande enheten,

5) har konstaterats vara otillförlitlig i sådan grad att en risk för statens säkerhet inte kan uteslutas,

6) har åsidosatt sin skyldighet att betala skatter eller socialskyddsavgifter i Finland eller i etableringslandet, eller

7) har lämnat väsentligt oriktiga uppgifter då den lämnat den upphandlande enheten uppgifter som gäller tillämpningen av detta kapitel eller försummat att lämna de uppgifter som krävs.

Det som i 1 mom. 3 och 4 punkten föreskrivs om anbudssökande och anbudsgivare tillämpas även när den som har gjort sig skyldig till ett fel eller åsidosatt sin skyldighet ingår i ledningen hos anbudssökanden eller anbudsgivaren eller är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren. Frågan om uteslutning kan också prövas bland annat med hänsyn till hur allvarlig förseelsen eller försummelsen är, vilket samband den har med föremålet för upphandlingen, hur lång tid som har förflutit, vilka eventuella andra påföljder som förekommit och vilka avhjälpande åtgärder den som gjort sig skyldig till försummelsen eller förseelsen eventuellt har vidtagit.

49 §

Utredning av villkoren för uteslutning

Den upphandlande enheten kan be anbudssökande och anbudsgivare samt behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen om intyg och utredningar enligt tillämpliga bestämmelser för att utreda om den sökande eller anbudsgivaren berörs av en sådan grund för uteslutning som avses i 47 eller 48 §.

I fråga om 47 § och 48 § 1 mom. 3 punkten ska ett utdrag ur straffregistret utfärdat av en behörig myndighet i leverantörens etableringsland godkännas som bevis. I fråga om 48 § 1 mom. 1, 2 och 6 punkten ska även ett intyg utfärdat av en behörig myndighet godkännas som bevis.

Om ovan nämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i anbudssökandens eller anbudsgivarens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godkännas en sådan försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt etableringslandets lagstiftning som avlagts av en representant för anbudssökanden eller anbudsgivaren.

50 §

Krav och utredningar avseende anbudssökandes och anbudsgivares lämplighet

Den upphandlande enheten kan ställa krav på anbudssökandenas eller anbudsgivarnas ekonomiska och finansiella situation, tekniska prestationsförmåga, yrkesmässiga kvalifikationer, informationssäkerhet och försörjningstrygghet samt kvalitativa krav. Den upphandlande enheten kan kräva att anbudssökandena och anbudsgivarna visar upp utredningar som gäller dessa krav.

Kraven och de utredningar som begärs som bevis på att kraven är uppfyllda ska ha samband med anbudssökandens eller anbudsgivarens förutsättningar att fullgöra kontraktet, och de ska ställas i proportion till upphandlingens art, ändamål och omfattning. Kraven och utredningarna ska framgå av upphandlingsannonsen. Anbudssökande eller anbudsgivare som inte uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten ställer ska uteslutas ur anbudsförfarandet.

Den upphandlande enheten ska i upphandlingsannonsen också meddela vilka objektiva och icke-diskriminerande grunder och regler som den vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande eller konkurrenspräglad dialog kommer att tillämpa vid valet av de anbudssökande och anbudsgivare som deltar i anbudsförfarandet, förhandlingarna eller dialogen. Den upphandlande enheten ska också ange det lägsta möjliga antalet anbudssökande och i förekommande fall även det högsta möjliga antalet anbudssökande.

Den upphandlande enheten kan be anbudssökandena eller anbudsgivarna komplettera eller precisera utredningar och andra handlingar.

51 §

Registeruppgifter

Den upphandlande enheten kan begära att anbudssökanden eller anbudsgivaren

- 1) med ett registerutdrag enligt lagstiftningen i etableringslandet visar att denne är upptagen i ett yrkes- eller handelsregister,
- 2) med en försäkran eller ett intyg under ed

enligt lagstiftningen i etableringslandet visar att denne bedriver näringsverksamhet, och

- 3) med ett näringsstillstånd eller ett intyg över medlemskap i en organisation enligt lagstiftningen i etableringslandet visar att denne är berättigad att erbjuda tjänster i sitt etableringsland.

52 §

Ekonomisk och finansiell situation

Den upphandlande enheten kan begära att anbudssökandena eller anbudsgivarna visar upp exempelvis följande utredningar över sin finansiella och ekonomiska situation:

- 1) utlåtande från en bank eller ett kreditinstitut eller bevis på ansvarsförsäkring för yrkesutövare,

- 2) resultaträkning, balansräkning, verksamhetsberättelse, övriga bokslutshandlingar samt koncernbokslut, om dessa ska offentliggöras i anbudssökandens eller anbudsgivarens etableringsland, och

- 3) intyg för högst de tre senaste räkenskapsperioderna över företagets totalomsättning och över omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingskontraktet gäller, om uppgifterna är tillgängliga.

Om anbudssökanden eller anbudsgivaren av godtagbara skäl inte kan ge in de handlingar som den upphandlande enheten kräver, kan denne i stället styrka uppgifterna i anslutning till den ekonomiska eller finansiella situationen med någon annan handling som den upphandlande enheten godkänner.

53 §

Teknisk prestationsförmåga och yrkesmässiga kvalifikationer

Den upphandlande enheten kan begära att anbudssökandena och anbudsgivarna visar sin tekniska prestationsförmåga och sina yrkesmässiga kvalifikationer med

- 1) intyg över den utbildning och de yrkesmässiga kvalifikationer som anbudssökanden, anbudsgivaren eller företagets ledning har, i synnerhet de personer som ansvarar för utförandet av tjänsten eller entreprenaden, vid upphandling av byggentreprenad, tjänster

eller varor där det ingår arbeten eller tjänster som inbegriper montering eller installation,

2) en förteckning över slutförda byggtreprenader under högst de fem senaste åren och intyg över att de viktigaste entreprenaderna utförts på ett tillfredsställande sätt; av intyget ska framgå värdet av entreprenaderna, tid och plats för entreprenadernas utförande och även huruvida arbetet utförts enligt de regler som gäller inom branschen och slutförts på behörigt sätt; vid behov ska den behöriga myndigheten sända uppgifterna direkt till den upphandlande enheten,

3) en förteckning över de viktigaste fullgjorda varuleveranserna eller tjänsterna under högst de fem senaste åren, inklusive uppgifter om värde, tidpunkt och mottagare; en förteckning som gäller varor eller tjänster som levererats till ett offentligt samfund ska vara bestyrkt på behörigt sätt; om varan eller tjänsten har levererats till en privat beställare, ett intyg från köparen; om ett sådant intyg inte finns, ska också anbudssökandens eller anbudsgivarens försäkran godkännas,

4) en utredning om anbudssökandens eller anbudsgivarens egna och utomstående tekniska sakkunniga eller tekniska organ, i synnerhet de som ansvarar för kvalitetskontrollen; i fråga om byggtreprenader, en utredning om de sakkunniga och organ som entreprenören har till sitt förfogande,

5) sin egen beskrivning av den utrustning och de anordningar och åtgärder som används för kvalitetssäkring, av de system för forskning och experiment som behövs för upphandlingen och av de interna regler som gäller skyddandet av immateriella rättigheter,

6) ett intyg över en kontroll som utförts av den upphandlande enheten eller på enhetens begäran av ett behörigt organ i den i anbudssökandens eller anbudsgivarens etableringsland och som utvisar den sökandes eller anbudsgivarens tillverkningskapacitet, tekniska prestationsförmåga, system för forskning och experiment eller kvalitetskontroll,

7) en utredning om tjänsteleverantörens eller byggtreprenörens genomsnittliga årliga arbetskraft och antalet personer i ledningen högst under de senaste tre åren,

8) en utredning om verktyg, maskiner, teknisk utrustning, antal anställda, know-how och upphandlingskällor som anbudssökanden

eller anbudsgivaren förfogar över för att genomföra upphandlingen, för att tillgodose den upphandlande enhetens eventuella tilläggsbehov som beror på en kris eller för att underhålla, modernisera eller anpassa de varor som är föremål för upphandlingskontraktet; dessutom uppgift om var verktygen, maskinerna, den tekniska utrustningen, de anställda, know-howen och upphandlingskällorna befinner sig geografiskt, om dessa befinner sig utanför Europeiska unionen,

9) sådana prover, beskrivningar och fotografier på de varor som ska upphandlas vars äkthet ska styrkas om den upphandlande enheten begär det samt med intyg som upprättas av officiella kvalitetstillsynsorgan eller inrättningar vilkas behörighet har certifierats visa att de varor som upphandlingen gäller överensstämmer med tekniska specifikationer eller standarder, och

10) en utredning om yrkeskunskap, effektivitet, erfarenhet eller tillförlitlighet vid upphandling som kräver byggtreprenad, tjänster eller monterings- och installationsarbeten.

Den upphandlande enheten kan, om föremålet för upphandlingen kräver det, begära en utredning av anbudssökandena eller anbudsgivarna om de miljöskyddsåtgärder som vidtas när en byggtreprenad genomförs eller en tjänst utförs. Om en upphandlande enhet kräver att få se certifikat som upprättats av oberoende organ och som intygar att leverantören uppfyller kraven i vissa miljöledningsstandarder, ska enheten hänvisa till unionens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och som certifierats av organ som iakttar unionens lagstiftning eller relevanta europeiska eller internationella standarder för certifiering. Den upphandlande enheten ska även godta likvärdiga certifikat från organ i andra medlemsstater i Europeiska unionen och leverantörernas intyg över likvärdiga miljöåtgärder.

Den upphandlande enheten kan, om föremålet för upphandlingen kräver det, begära en utredning av anbudssökandena eller anbudsgivarna om kvalitetssäkringsåtgärder. Om en upphandlande enhet kräver att få se certifikat som upprättats av oberoende organ och som intygar att anbudsgivaren uppfyller

kraven i kvalitetssäkringsstandarderna, ska enheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området och som är certifierade av organ som uppfyller europeiska standarder för certifiering. Den upphandlande enheten ska även godta likvärdiga certifikat från organ i andra medlemsstater i Europeiska unionen och intyg som anbudsgivarna lämnat över likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder.

Om anbudssökanden eller anbudsgivaren av godtagbara skäl inte kan ge in de handlingar som den upphandlande enheten kräver, kan anbudssökanden eller anbudsgivaren styrka uppgifterna om sin tekniska prestationsförmåga och sina yrkesmässiga kvalifikationer med någon annan handling som den upphandlande enheten godkänner.

54 §

Krav på anbudssökande och anbudsgivare när det gäller informationssäkerhet

När säkerhetsklassificerade handlingar överlämnas, utarbetas eller annars hanteras för genomförande av ett anbudsförfarande kan den upphandlande enheten ställa sådana informationssäkerhetskrav på anbudssökandena och anbudsgivarna som är nödvändiga för att de skyldigheter som föreskrivs för en myndighet ska kunna fullgöras. Den upphandlande enheten kan be anbudssökande eller anbudsgivare att lämna en utfästelse och uppgifter som visar att de har förmåga att uppfylla de ställda informationssäkerhetskraven.

En upphandlande enhet kan bevilja en anbudssökande som inte har en utfästelse eller uppgifter som avses i 1 mom. tilläggstid för att skaffa dem. Då ska det i upphandlingsannonsen sättas ut en tidsfrist för att lämna utfästelsen eller uppgifterna. Utöver de utfästelser och uppgifter som anbudssökanden har lämnat kan den upphandlande enheten göra och beakta egna tilläggsutredningar.

55 §

Anbudssökandes och anbudsgivares juridiska form samt anmälan om ansvariga personer

Anbudssökande eller anbudsgivare som

enligt lagstiftningen i sitt etableringsland har rätt att erbjuda de tjänster som utgör föremål för upphandlingen får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat i Europeiska unionen där kontraktet sluts kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Den upphandlande enheten kan vid tjänsteupphandling och byggentreprenader samt vid sådan varuupphandling som omfattar monterings- och installationsarbeten ålägga anbudssökandena eller anbudsgivarna att i anbudet eller anbudsansökan uppge namnen på de personer som ansvarar för att tjänsten eller byggentreprenaden utförs och deras yrkesmässiga kvalifikationer.

56 §

Deltagande i anbudsförfaranden i grupp och utnyttjande av andra aktörers kapacitet

Leverantörer får lämna anbud eller anmäla sig som anbudssökande i grupp. Den upphandlande enheten får inte kräva att grupper av sökande eller anbudsgivare ska anta en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan. Enheten får dock kräva att den utsedda gruppen ska ha en viss juridisk form under kontraktperioden, om det behövs för att upphandlingskontraktet ska kunna fullgöras på behörigt sätt.

En anbudssökande eller anbudsgivare får för fullgörandet av kontraktet utnyttja andra aktörers kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan dem. En grupp får för fullgörandet av kontraktet utnyttja kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller hos andra aktörer. En anbudssökande eller anbudsgivare eller en grupp av anbudssökande eller anbudsgivare ska för den upphandlande enheten uppvisa dokumentation över sin ekonomiska och finansiella ställning, tekniska prestationsförmåga och yrkesmässiga kvalifikationer och uppfyllandet av övriga krav. Som bevis kan till exempel användas inbördes åtaganden mellan företag eller andra åtaganden som visar att resurser som uppfyller kraven finns tillgängliga för anbudssökandena, anbudsgivarna eller gruppen.

57 §

Val av anbud

Av anbuden ska det antas som för den upphandlande enheten totalekonomiskt sett är det mest fördelaktiga utifrån kriterier som är kopplade till föremålet för upphandlingen eller det som har det lägsta priset. Kriterier för valet av det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan vara till exempel kvalitet, pris, tekniska fördelar, funktionella egenskaper, miljöegenskaper, driftskostnader, livscykelkostnader, kostnadseffektivitet, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, leveransdag, leveranstid eller tid för fullgörande, försörjningstrygghet, kompatibilitet och driftsegenskaper.

När kriteriet för valet är att anbudet är det totalekonomiskt mest fördelaktiga ska kriterierna och deras inbördes viktning nämnas i upphandlingsannonsen eller förfrågningsunderlaget. Vid konkurrenspräglad dialog ska motsvarande uppgifter meddelas i upphandlingsannonsen eller i projektbeskrivningen. Viktningen av de olika kriterierna kan också anges i form av ett lämpligt variationsintervall. Om en inbördes viktning av kriterierna av motiverad anledning inte kan göras, ska kriterierna anges i prioritetsordning.

58 §

Onormalt låga anbud

Den upphandlande enheten kan förkasta ett anbud, om anbudspriset med hänsyn till upphandlingens art och omfattning är onormalt lågt. Innan ett anbud förkastas ska den upphandlande enheten av anbudsgivaren skriftligen begära en skriftlig utredning om grunderna för anbudet.

Begäran enligt 1 mom. kan i synnerhet gälla ekonomiska och tekniska lösningar avseende sättet att tillverka varorna, tillhandahållandet av tjänster eller byggmetoderna, ovanligt gynnsamma villkor när det gäller att fullgöra kontraktet, originaliteten i en föreslagen lösning, iakttagandet av skyldigheterna gällande arbetarskydd och arbetsförhållanden på platsen där kontraktet fullgörs eller statligt stöd som anbudsgivaren får. Den upphand-

lande enheten ska granska huvudpunkterna i anbudet utifrån utredningen.

Den upphandlande enheten kan förkasta ett anbud som har ett onormalt lågt anbudspris till följd av att anbudsgivaren får lagstridigt statligt stöd. Innan anbudet förkastas ska anbudsgivaren reserveras en skälig tid att visa att det statliga stödet har beviljats på lagliga grunder. Om den upphandlande enheten förkastar ett anbud på grund av ett lagstridigt statligt stöd, ska den underrätta Europeiska kommissionen om saken.

59 §

Beaktande av stöd som ges av den upphandlande enheten vid jämförelse av anbud

Om anbudsgivaren är en enhet som hör till den upphandlande enhetens organisation eller om anbudsgivaren av den upphandlande enheten har fått eller kommer att få ekonomiskt stöd som påverkar anbudspriset, ska den upphandlande enheten vid jämförelse av anbuden beakta de faktiska omständigheter som påverkar anbudspriset för den upphandlande enheten själv, såsom det ovan nämnda ekonomiska stödet.

9 kap.

Underleverantörskontrakt

60 §

Underentreprenad från anknutna företag

Den upphandlande enheten kan kräva att anbudsgivaren i sitt anbud anger vilken del av upphandlingskontraktet som den avser lägga ut på underentreprenad till företag som är anknutna till den på det sätt som avses i 2 mom. och meddelar vilka dessa företag är. Den upphandlande enheten kan också kräva att de anbudsgivare som lämnar anbud som en grupp enligt 56 § i sitt anbud ska ange vilken del av upphandlingskontraktet de kan komma att lägga ut på underentreprenad till företag som är anknutna till gruppen på det sätt som avses i 2 mom. och meddelar vilka

dessa företag är. Om relationerna mellan företagen förändras under upphandlingsförfarandets gång, ska anbudsgivaren uppdatera de uppgifter som ingår i anbudet.

Med anknutet företag avses ett företag som anbudsgivaren, direkt eller indirekt, kan utöva ett bestämmande inflytande över, ett företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över anbudsgivaren eller ett företag som tillsammans med anbudsgivaren står under ett annat företags bestämmande inflytande på grund av ägande, finansiellt deltagande eller de regler som gäller företaget. Ett företag anses ha ett bestämmande inflytande i ett annat företag när det direkt eller indirekt innehar merparten av företagets tillskjutna kapital, kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieägande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

Bestämmelserna om underleverantörskontrakt i 62—66 § tillämpas inte på ett underleverantörskontrakt som anbudsgivaren har ingått med ett till det anknutet företag eller, om ett anbud har getts av en grupp enligt 56 §, med ett företag som hör till samma grupp eller med ett företag som är anknutet till ett företag i samma grupp.

61 §

Val av underleverantör

En anbudsgivare kan välja sina underleverantörer i alla underleverantörskontrakt, om inget annat följer av 62—66 §.

62 §

Krav som gäller underleverantörskontrakt

En upphandlande enhet ska i upphandlingsannonsen fastställa och i anbudsfrågan precisera de krav som gäller underleverantörskontrakt. När de krav som gäller dessa kontrakt fastställs ska proportionalitets- och ickediskrimineringsprinciperna iakttagas.

Den upphandlande enheten kan kräva att anbudsgivaren i sitt anbud meddelar vilken eller vilka delar av upphandlingskontraktet

den har för avsikt att ge som underentreprenad till tredje part, vad de underleverantörskontrakt som ingås innehåller och vilka underleverantörer som valts.

Förutom det som föreskrivs i 2 mom. kan den upphandlande enheten kräva att en anbudsgivare som valts som kontraktspart

1) konkurransutsätter en del av eller alla de underentreprenader som den i enlighet med 2 mom. har meddelat i sitt anbud och att förfarandena enligt 64—66 § då iakttagas,

2) ger en av den upphandlande enheten fastslagen minimimängd av upphandlingskontraktets värde som underentreprenad till tredje part och att dessa underentreprenader konkurransutsätts med iakttagande av förfarandena enligt 64—66 §; den upphandlande enheten ska då som procentandelar fastslå vilken minimi- och maximimängd av upphandlingskontraktet som anbudsgivaren ska ge tredje part i form av underentreprenader samt kräva att anbudsgivaren i sitt anbud meddelar vilken eller vilka delar av upphandlingskontraktet den har för avsikt att ge tredje part som underentreprenader för att uppfylla den upphandlande enhetens krav; den maximimängd som den upphandlande enheten har fastställt får inte överstiga 30 procent av upphandlingskontraktets värde, eller

3) konkurransutsätter en del av eller alla de underentreprenader som den har för avsikt att ge tredje part utöver de underentreprenader som nämns i 2 punkten; den upphandlande enheten ska då kräva att anbudsgivaren i sitt anbud specificerar de delar av upphandlingskontraktet som den har för avsikt att ge tredje part som underentreprenader utöver de underentreprenader som nämns i 2 punkten.

Förutom det som föreskrivs i 2 och 3 mom. kan den upphandlande enheten kräva att anbudsgivaren underrättar enheten om de förändringar som sker på underleverantörsnivå under tiden för fullgörande av upphandlingskontraktet.

Den upphandlande enheten ska anpassa maximi- och minimimängden enligt 3 mom. 2 punkten till föremålet för och värdet av kontraktet samt till den berörda industribranschens karaktär och konkurrensläget och den tekniska prestationsförmågan inom den branschen.

Anbudsgivaren har rätt att ge tredje part

mera underentreprenader än vad den upphandlande enheten i enlighet med denna paragraf har krävt.

63 §

Förkastande av en underleverantör

Den upphandlande enheten kan ställa krav på underleverantören i fråga om den finansiella och ekonomiska situationen, den tekniska prestationsförmågan och de yrkesmässiga kvalifikationerna, informationssäkerheten, försörjningstryggheten eller kvaliteten. Dessa krav och andra krav som gäller underleverantörens lämplighet ska meddelas i upphandlingsannonsen. Kraven ska vara objektiva, icke-diskriminerande och enhetliga med de krav på anbudssökandens eller anbudsgivarens lämplighet som har ställts i upphandlingsannonsen.

Den upphandlande enheten kan under tiden för upphandlingsförfarandet eller fullgörandet av upphandlingskontraktet besluta förkasta en underleverantör som anbudsgivaren har valt, om denne inte uppfyller de krav som ställts i upphandlingsannonsen i fråga om underleverantörens lämplighet eller en grund för uteslutande enligt 47 eller 48 § gäller för underleverantören. Den upphandlande enheten ska skriftligen motivera förkastandet för anbudsgivaren.

64 §

Genomförande av underentreprenad

En anbudsgivare som valts till kontraktspart ska agera öppet och behandla alla eventuella underleverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

En anbudsgivare som valts till kontraktspart ska för publicering sända in en underentreprenadannons om de underentreprenader för vilka den i 62 § 3 mom. föreskrivna konkurrensutsättningskyldigheten gäller och vars uppskattade värde utan mervärdesskatt överstiger det EU-tröskelvärde som nämns i 12 §. Någon annonseringskyldighet föreligger inte för sådan underentreprenad för vil-

ken de förutsättningar för direktupphandling som nämns i 22 och 23 § är uppfyllda. På beräkningen av det uppskattade värdet av underleverantörskontrakt tillämpas vad som föreskrivs i 14—16 §. Om en underentreprenad kan genomföras utifrån ett ramavtal under de förutsättningar som anges i 66 §, föreligger ingen skyldighet att annonsera.

En annons om underentreprenad ska innehålla tillräckliga uppgifter om underentreprenaden för att denna ska kunna genomföras och om den anbudsgivare som valts till kontraktspart. En anbudsgivare som valts till kontraktspart ska dessutom i annonsen om underentreprenad föra fram de kriterier som anbudsgivaren tillämpar vid bedömningen av underleverantörernas lämplighet och vid valet av underleverantörer. Dessa kriterier ska vara objektiva, icke-diskriminerande och enhetliga med de kriterier som den upphandlande enheten tillämpar vid bedömning av anbudsgivarnas lämplighet. Kraven ska ansluta sig till föremålet för underentreprenaden och de ska anpassas till underentreprenadens storlek.

En annons om underentreprenad får inte publiceras någon annanstans innan den har sänts till Europeiska unionens byrå för officiella publikationer, och en annons som publiceras någon annanstans får inte innehålla sådana uppgifter som inte har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. I en annons som ska publiceras någon annanstans ska nämnas den dag då upphandlingsannonsen har sänts för publicering.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de annonseringskyldigheter som gäller underentreprenader, om sändandet av en annons om underentreprenad och om de kommunikationsmedel som ska användas vid sändandet, om innehållet i och publiceringen av en annons om underentreprenad och om andra omständigheter som anknyter till skyldigheten att annonsera om underentreprenader.

65 §

Befrielse från de skyldigheter som gäller underentreprenad

Det får inte krävas att en anbudsgivare som

valts till kontraktspart ska ingå ett underleverantörskontrakt, om anbudsgivaren på ett sätt som tillfredsställer den upphandlande enheten visar att ingen av de underleverantörer som konkurrerar om kontraktet eller inget av deras anbud uppfyller de kriterier som anges i annonsen om underentreprenader och att den anbudsgivare som valts till kontraktspart därför inte kan uppfylla kraven i upphandlingskontraktet.

66 §

Ramavtal

På underentreprenader som en anbudsgivare som valts till kontraktspart gör utifrån ett ramavtal tillämpas inte 62 §, om ramavtalet har konkurrensutsatts enligt 64 §.

Underleverantörskontrakt som bygger på ett ramavtal ska slutas i enlighet med de villkor som fastställts i ramavtalet och mellan ramavtalets ursprungliga parter. I underleverantörskontrakt ska villkor som motsvarar villkoren i ramavtalet följas.

Ramavtal får inte användas på ett sådant sätt att konkurrensen snedvrids, begränsas eller förhindras.

Ett ramavtal kan gälla i högst sju år. I undantagsfall kan ett ramavtal ha en längre löptid, om de levererade varornas, utrustningarnas eller systemens förväntade livscykel och de tekniska problem som ett byte av underleverantör kan orsaka förutsätter detta.

67 §

Anbudsgivarens ansvar vid fullgörandet av en upphandling

De krav som den upphandlande enheten ställer i enlighet med detta kapitel och de anmälningar som anbudsgivarna gör i enlighet med dem begränsar inte det ansvar som den till kontraktspart valda anbudsgivaren har för fullgörandet av upphandlingen.

AVDELNING III

Nationella förfaranden

10 kap.

Anbudsförfarande vid upphandling som understiger EU-tröskelvärdet, vid sekundär tjänsteupphandling enligt bilaga B och vid viss annan upphandling

68 §

Upphandlingsförfaranden

Förfaranden enligt detta kapitel används vid varuupphandling och byggentreprenader samt tjänsteupphandling enligt bilaga A, när de understiger det EU-tröskelvärdet som avses i 12 § 1 mom. men överstiger det nationella tröskelvärdet som avses i 13 § 1 mom. och vid sådan sekundär tjänsteupphandling enligt bilaga B som överstiger det nationella tröskelvärdet som avses i 13 § 1 mom.

Förfaranden enligt detta kapitel används också vid försvarsupphandling enligt 5 § som överstiger det nationella tröskelvärdet enligt 13 §, om kriterierna i artikel 346.1 b i EUF-fördraget uppfylls.

69 §

Allmänna förfarandebestämmelser

Den upphandlande enheten ska sträva efter att utnyttja befintliga konkurrensförhållanden och genomföra en upphandling i första hand via ett anbudsförfarande. För att säkerställa konkurrens ska ett tillräckligt stort antal anbud begäras med hänsyn till upphandlingens storlek och art.

Upphandlingen ska annonseras offentligt. Någon annonseringsskyldighet föreligger dock inte, om upphandlingen uppfyller kriterierna i artikel 346.1 b i EUF-fördraget.

Den upphandlande enheten kan begära anbud direkt av en leverantör, om något anbudsförfarande inte kan ordnas av befogade skäl som sammanhänger med försvaret, statens säkerhet eller försörjningstryggheten.

Den upphandlande enheten kan också be om ett anbud direkt av en leverantör, om

1) det vid ett tidigare genomfört anbuds-förfarande har kommit in anbud som inte kan godtas; en förutsättning är dessutom att villkoren i anbudsfrågan inte har ändrats väsentligt,

2) upphandlingen av tekniska skäl eller av skäl som anknyter till skydd av ensamrätt bara kan genomföras av en viss leverantör,

3) det till följd av brådska som beror på en kris inte är möjligt att genomföra ett anbuds-förfarande,

4) det är absolut nödvändigt att sluta kontraktet och något anbuds-förfarande inte kan ordnas på grund av synnerlig brådska som orsakats av omständigheter som inte beror på den upphandlande enheten och som inte kunnat förutses,

5) den vara som ska upphandlas enbart tillverkas för forskning eller vetenskapliga ändamål och det inte är fråga om massproduktion i syfte att säkerställa att det är ekonomiskt lönsamt att tillverka varan eller i syfte att täcka forsknings- och utvecklingskostnader,

6) det är fråga om sådan upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster som inte har uteslutits från tillämpningsområdet för denna lag genom 8 §,

7) upphandlingen är nödvändig för att reda ut om slutresultatet av en forsknings- och utvecklingstjänst lämpar sig för den användning den upphandlande enheten avser,

8) upphandlingen gäller varor som noteras och upphandlas på en råvarumarknad,

9) varorna köps in särskilt förmånligt antingen hos en leverantör som lägger ned sin affärsverksamhet eller hos en boförvaltare eller utredare vid insolvensförfarande, ackord eller motsvarande förfarande,

10) upphandlingen gäller en begagnad vara,

11) upphandlingen baserar sig på rätt till tilläggsupphandling som ingår i kontraktet,

12) det är fråga om en sådan tilläggsbeställning inom en varuupphandling hos den ursprungliga leverantören vars syfte är att delvis ersätta eller att utvidga en tidigare leverans eller anordning; en förutsättning är att byte av leverantör skulle leda till att material med annorlunda tekniska egenskaper

upphandlades, vilket skulle medföra att systemen inte är kompatibla eller oskäligt stora tekniska svårigheter i användning och underhåll, eller

13) det är fråga om en tilläggstjänst eller tilläggsentreprenad som inte ingår i det ursprungliga upphandlingskontraktet, som upphandlas hos den ursprungliga leverantören och som av oförutsedda skäl har visat sig nödvändig för genomförandet av tjänsten eller entreprenaden sådan den ursprungligen definierades.

70 §

Förhandlingar med anbudsgivarna samt precisering av anbudet och anbudsfrågan

Den upphandlande enheten kan förhandla med anbudsgivarna om alla aspekter som anknyter till upphandlingskontraktet, förutsatt att förhandlingarna inte leder till att anbudsfrågan på väsentliga punkter ändras på ett sätt som är diskriminerande eller snedvrider konkurrensen. Syftet med förhandlingarna är att välja det bästa anbudet enligt 73 § 2 mom. eller att innan den slutliga anbudsfrågan sänds fastställa ett eller flera lösningsalternativ för att genomföra upphandlingen. Förhandlingarna kan ske i successiva steg så att antalet anbudsgivare eller lösningar i förhandlingarna minskas under förhandlingarnas lopp på grundval av de kriterier för jämförelse av anbud som angetts i anbudsfrågan eller i projektbeskrivningen.

Förutsättningen för att förhandlingar ska kunna föras i anbuds-förfaranden är att möjligheten till förhandlingar och de kriterier som ska tillämpas vid förhandlingarna framgår av anbudsfrågan eller projektbeskrivningen.

Den upphandlande enheten ska behandla de leverantörer som deltar i förhandlingarna likvärdigt. Den upphandlande enheten får inte lämna ut information på ett sätt som äventyrar den likvärdiga behandlingen av deltagarna i anbuds-förfarandet.

71 §

Anbudsfrågan

Anbudsfrågan ska utarbetas så tydligt

att det utifrån den är möjligt att lämna anbud som kan mätas med samma mått och som är jämförbara. Anbudsfrågan ska innehålla alla de uppgifter som är av väsentlig betydelse för upphandlingsförfarandet och utarbetandet av anbud.

Anbudsfrågan ska ange grunden för valet av anbud och, när det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet väljs, kriterierna och deras prioritetsordning. I anbudsfrågan ska anbudsgivarna ges en skälig tid att lämna in anbud med beaktande av upphandlingens omfattning och art.

Den upphandlande enheten kan ta ut en skälig ersättning för förfrågningsunderlaget för att täcka kostnader för särskild omfattning, material eller andra motsvarande faktorer.

72 §

Utarbetande av anbudsfrågan och anbud

Anbudsfrågan och de anbud som ges med anledning av den ska utarbetas skriftligen. Anbudsfrågan och anbudet kan göras muntligen bara i undantagsfall när det av motiverad anledning inte är ändamålsenligt med ett skriftligt förfarande. Om anbudsfrågan eller anbudet inte har utarbetats skriftligen, ska det föras protokoll över förhandlingarna med anbudsgivarna. De omständigheter som är av betydelse med tanke på förfarandets gång och anbudsgivarnas ställning ska framgå av protokollet.

73 §

Val av anbudsgivare och anbud samt förkastande av anbud

Den upphandlande enheten kan ur anbuds-förfarandet utesluta en leverantör som med beaktande av upphandlingens omfattning, föremål och övriga krav inte har tekniska, ekonomiska eller andra förutsättningar att genomföra upphandlingen. Den upphandlande enheten kan utesluta ett anbud från anbudsjämförelsen, om den anbudsgivare som har gett anbudet med beaktande av upphandling-

ens omfattning, föremål eller övriga krav inte har tekniska, ekonomiska eller andra förutsättningar att genomföra upphandlingen.

Den upphandlande enheten ska godkänna antingen det anbud som till priset och på andra grunder är totalekonomiskt fördelaktigast enligt de kriterier som uppställts i anbudsfrågan eller det anbud som till priset är billigast.

Den upphandlande enheten kan förkasta anbud som inte motsvarar de centrala villkoren i anbudsfrågan eller som har ett onormalt lågt pris i förhållande till upphandlingens art och omfattning. Den upphandlande enheten ska skriftligen be anbudsgivaren lämna in en skriftlig förklaring till grunderna för det onormalt låga anbudet innan anbudet förkastas.

AVDELNING IV

Gemensamma bestämmelser om upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt, rättsmedel och upphandlingsdokumentens offentlighet samt särskilda bestämmelser

11 kap.

Beslut vid upphandling samt delgivning

74 §

Beslut som gäller upphandling

Den upphandlande enheten ska fatta ett skriftligt beslut i avgöranden som påverkar anbudssökandenas och anbudsgivarnas ställning och när den avgör anbuds-förfarandets utgång. Besluten ska motiveras.

Av beslutet eller av de handlingar som hänför sig till beslutet ska de faktorer som väsentligen påverkat avgörandet framgå. Sådana faktorer är åtminstone grunderna för att en anbudssökande, en anbudsgivare eller ett anbud har förkastats och de grunder på vilka de godkända anbudet har jämförts. I ett beslut som gäller konkurrensutsättning av en upphandling som grundar sig på ramavtal är det tillräckligt att konstatera de faktorer som visar att kriterierna för val och jämförelse av anbud har tillämpats på det sätt som avses i

27 §. Om den väntetid som avses i 79 § ska iakttas vid upphandlingen, ska det dessutom av beslutet eller av de handlingar som hänför sig till det framgå inom vilken tid ett upphandlingskontrakt kan slutas.

En upphandlande enhet behöver inte fatta beslut som avses i denna paragraf när det gäller en tilläggsbeställning enligt 23 § eller 69 § 4 mom. 12 punkten, en tilläggstjänst eller tilläggsentreprenad enligt 69 § 4 mom. 13 punkten eller en temporär organisering av upphandling enligt 95 §.

Vid upphandling som grundar sig på ramavtal behöver den upphandlande enheten inte fatta beslut enligt denna paragraf, om

1) upphandlingen görs på de villkor som har fastställts i ramavtalet utan konkurrensutsättning, eller

2) upphandlingens värde vid en konkurrensutsättning som grundar sig på ramavtalet inte överstiger EU-tröskelvärdet.

75 §

Avbrytande av upphandlingsförfarande

Upphandlingsförfarandet får avbrytas endast av ett verkligt och befogat skäl.

På avgöranden som gäller avbrytande av ett upphandlingsförfarande tillämpas vad som i 74 § föreskrivs om beslut som gäller upphandling.

76 §

Besväransvisning och upphandlingsrättelseanvisning

Den upphandlande enheten ska till sitt beslut föga en besväransvisning där det redogörs för möjligheterna att föra ärendet till marknadsdomstolen, den upphandlande enhetens kontaktinformation för den underrättelse som avses i 90 § samt en upphandlingsrättelseanvisning där det redogörs för hur anbudssökanden eller anbudsgivaren kan föra ärendet för ny behandling i form av en upphandlingsrättelse.

I övrigt tillämpas på utfärdande och rättelse av besväransvisningar och rättelseanvis-

ningar för besvärens del det som föreskrivs i 3 kap. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) och för rättelseanvisningarnas del det som föreskrivs i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

77 §

Delgivning av beslut som gäller upphandling

Den upphandlande enhetens beslut med motivering samt besväransvisning och upphandlingsrättelseanvisning ska skriftligen delges dem som saken gäller. Beslutet och de nämnda handlingarna delges med användning av den elektroniska kontaktinformation som anbudssökanden och anbudsgivaren har uppgett för den upphandlande enheten. När den elektroniska kontaktinformationen används anses anbudssökanden och anbudsgivaren ha fått del av beslutet och de bifogade handlingarna den dag det elektroniska meddelandet med handlingarna står till mottagarens förfogande i dennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Den dagen anses vara densamma som dagen för avsändandet av meddelandet, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om någon annan motsvarande omständighet som har lett till att det elektroniska meddelandet har nått mottagaren vid en senare tidpunkt. Vid elektronisk delgivning ska den upphandlande enheten i sitt meddelande särskilt ange dagen för avsändandet av meddelandet.

Beslutet med motivering samt besväransvisningen och upphandlingsrättelseanvisningen kan också delges i ett vanligt brev i enlighet med förvaltningslagen. Anbudssökanden och anbudsgivaren anses ha fått del av beslutet med bifogade handlingar den sjunde dagen efter sändandet, om inte anbudssökanden eller anbudsgivaren visar att delgivningen har skett vid en senare tidpunkt.

Ett beslut som den upphandlande enheten har fattat ska delges utan onödigt dröjsmål, men dock senast 15 dagar från det att den upphandlande enheten mottagit en skriftlig begäran om delgivning av beslutet.

12 kap.

Upphandlingskontrakt

78 §

Slutande av upphandlingskontrakt

När upphandlingsbeslutet har fattats ska den upphandlande enheten sluta ett upphandlingskontrakt. Upphandlingskontrakt uppstår genom undertecknande av ett skriftligt kontrakt.

79 §

Väntetid

Vid upphandling som överstiger i 12 § angivna EU-tröskelvärden får upphandlingskontrakt slutas tidigast 21 dagar från det att anbudssökanden eller anbudsgivaren har fått eller anses ha fått del av beslutet och be-
svärsanvisningen (*väntetid*).

Väntetid tillämpas inte vid direktupphandling.

Bestämmelser om hur sökande av ändring påverkar slutandet av upphandlingskontrakt finns i 92 §.

80 §

Undantag från bestämmelserna om väntetid

Väntetid behöver inte iakttas, om

1) upphandlingskontraktet gäller upphandling som görs på grundval av ett ramavtal enligt 27 §,

2) upphandlingskontraktet sluts med den enda anbudsgivare som lämnat ett godtagbart anbud och det i anbudsförfarandet inte längre deltar andra anbudsgivare eller anbudssökande vars ställning påverkas av valet av kontraktspart,

3) kontraktet gäller upphandling som avses i 68 § 2 mom.

81 §

Annonsering om direktupphandling och slutande av upphandlingskontrakt

Vid direktupphandling som överstiger EU-

tröskelvärdet enligt 12 § får den upphandlande enheten efter upphandlingsbeslutet sända en annons om direktupphandling för publicering innan upphandlingskontraktet sluts. Upphandlingskontraktet kan då slutas tidigast 14 dagar efter det att annonsen har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning.

13 kap.

Upphandlingsrättelse

82 §

Hur en upphandlingsrättelse görs

Den upphandlande enheten kan själv undanröja sitt felaktiga beslut eller återkalla något annat avgörande i upphandlingsförfarandet som har rättsliga följder för anbudssökandenas eller anbudsgivarnas ställning och avgöra ärendet på nytt (*upphandlingsrättelse*), om beslutet eller något annat avgörande i upphandlingsförfarandet grundar sig på ett fel i tillämpningen av lagen.

Rättelse av ett beslut eller ett avgörande förutsätter inte parts samtycke. Ett beslut eller ett avgörande kan dock inte rättas genom upphandlingsrättelse, om det har slutits ett upphandlingskontrakt.

83 §

Hur en upphandlingsrättelse tas upp till behandling

Den upphandlande enheten kan ta upp en upphandlingsrättelse till behandling på eget initiativ eller på yrkande av en part. Den upphandlande enheten ska omedelbart meddela dem som saken gäller att ett upphandlingsrättelseförfarande har inletts.

En underleverantör har inte sådan partsställning som avses i 1 mom. i ett ärende som gäller upphandling.

En part ska framställa yrkande om upphandlingsrättelse inom 14 dagar efter att ha fått del av den upphandlande enhetens beslut eller avgörande i upphandlingsförfarandet. Den upphandlande enheten kan på eget initiativ ta upp upphandlingsbeslutet eller avgörandet till behandling för upphandlingsrät-

telse inom 60 dagar från det att det beslut eller avgörande har fattats som är föremål för upphandlingsrättelsen.

Överklagande till marknadsdomstolen hindrar inte att en upphandlingsrättelse görs eller behandlas. En upphandlingsrättelse kan även gälla den upphandlande enhetens lagakraftvunna beslut, om saken inte har förts till marknadsdomstolen.

84 §

Hur behandlingen av en upphandlingsrättelse påverkar behandlingen i marknadsdomstolen

Inledandet av ett förfarande för upphandlingsrättelse och behandling av en upphandlingsrättelse påverkar inte den tidsfrist inom vilken en part har rätt att överklaga genom besvär hos marknadsdomstolen med stöd av denna lag.

Om ett beslut eller något annat avgörande i upphandlingsförfarandet, som ska rättas, har överklagats hos marknadsdomstolen, ska marknadsdomstolen underrättas om upptagandet av ärendet till behandling såsom upphandlingsrättelse och det beslut som fattats i ärendet ska lämnas till marknadsdomstolen. Vid behandlingen av en upphandlingsrättelse får den upphandlande enheten förbjuda verkställigheten av beslutet eller avgörandet eller bestämma att verkställigheten ska avbrytas. Om ärendet har överklagats genom besvär hos marknadsdomstolen, ska marknadsdomstolen underrättas om att verkställigheten har förbjudits eller avbrutits.

Om den upphandlande enheten rättar sitt beslut om upphandling eller något annat av sina avgöranden genom upphandlingsrättelse, så att den som har överklagat hos marknadsdomstolen inte längre är i behov av rättskydd och inte har behov av att få ett motiverat beslut, kan marknadsdomstolen avskrivna ett sådant ärende från vidare behandling utan att fälla ett avgörande i huvudsaken.

85 §

Tillämpningen av en upphandlingsrättelse på andra upphandlingar

Upphandlingsrättelseförfarandet tillämpas

även på sådan rättelse av den upphandlande enhetens beslut eller andra avgöranden i upphandlingsförfarandet som denna lag inte tillämpas på enligt 6 § 2 mom. eller 7, 8 eller 13 §. Ett beslut som fattas med anledning av en sådan upphandlingsrättelse får inte överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen eller med stöd av förvaltningsprocesslagen eller kommunallagen (365/1995).

14 kap.

Upphandlingsdokumentens offentlighet

86 §

Tillämpliga bestämmelser om handlingars offentlighet

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas på offentligheten i fråga om den upphandlande enhetens handlingar och de avgifter som tas ut för dessa handlingar samt på en parts rätt att ta del av handlingarna, om enheten är en myndighet som avses i 4 § i den lagen eller om enheten enligt en bestämmelse någon annanstans i lag är skyldig att följa den lagen.

På rätten för den som deltar i ett anbuds-förfarande som ordnas av någon annan än en i 1 mom. avsedd upphandlande enhet att ta del av handlingar som enheten har upprättat och fått för handläggningen av anbudet och på tystnadsplikten för anställda vid den upphandlande enheten tillämpas det som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs om en parts rätt att ta del av en handling, när en handling blir offentlig samt behandling och avgörande av ett ärende som gäller rätt att få ta del av en handling.

Ett beslut av den upphandlande enheten som innehåller ett avgörande i fråga om rätten att ta del av en handling får överklagas i enlighet med 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Behörig förvaltningsdomstol vid besvär över beslut av andra upphandlande enheter än de som är myndigheter är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den upphandlande enheten finns.

15 kap.

Ändringssökande och påföljder

87 §

Vem får söka ändring

Ett ärende om upphandling kan föras till marknadsdomstolen av den som ärendet gäller genom anförande av besvär. En underleverantör har dock inte här avsedd partsställning.

Ett upphandlingsärende kan dessutom föras till marknadsdomstolen av arbets- och näringsministeriet genom besvär i samband med ett ärende som gäller unionens tillsynsförfarande.

88 §

Föremål för ändringssökande

Ett i denna lag avsett sådant beslut eller annat avgörande av den upphandlande enheten i upphandlingsförfarandet som påverkar anbudssökandens eller anbudsgivarens ställning får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen.

Ett sådant beslut eller en annan åtgärd av en upphandlande enhet som gäller enbart beredningen av ett upphandlingsförfarande får inte överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen. Besvär får inte heller anföras hos marknadsdomstolen över beslut som fattats eller andra åtgärder som vidtagits i fråga om underleverantörskontrakt av den leverantör som valts till kontraktspart och inte heller över den upphandlande enhetens beslut eller avgörande som gäller en underleverantör och som har fattats under den tid upphandlingskontraktet verkställs.

I en upphandling som grundar sig på ett ramavtal enligt 27 § och i en upphandling som avses i 68 § 2 mom. får ändring inte sökas genom besvär, om inte marknadsdomstolen beviljar behandlingstillstånd i ärendet. Tillstånd ska beviljas, om

1) det är viktigt att pröva ärendet med tanke på tillämpningen av lagen i andra likadana ärenden, eller

2) det finns ett vägande skäl som hänförs till den upphandlande enhetens förfarande.

89 §

Tid för ändringssökande

Om inte något annat föreskrivs i denna paragraf, ska besvär anföras skriftligen inom 14 dagar från det att anbudssökanden eller anbudsgivaren har fått del av upphandlingsbeslutet med besvärсанvisning.

Om den upphandlande enheten efter upphandlingsbeslutet med stöd av 80 § 1 punkten har slutit ett upphandlingskontrakt utan att iaktta väntetiden, ska besvär anföras inom 30 dagar från det att anbudsgivaren har fått del av beslutet med besvärсанvisning.

Besvär ska lämnas in till marknadsdomstolen senast sex månader från det att upphandlingsbeslutet har fattats, om anbudssökanden eller anbudsgivaren har fått del av upphandlingsbeslutet, och upphandlingsbeslutet har varit väsentligen bristfälligt eller besvärсанvisningen väsentligen bristfällig eller besvärсанvisning helt har saknats.

Om den upphandlande enheten vid en upphandling som överstiger EU-tröskelvärdet enligt 12 § har sänt en annons om direktupphandling för publicering i Europeiska unionens officiella tidning, ska besvären anföras inom 14 dagar från det att annonsen har publicerats.

Om en annons som avses i 4 mom. inte har publicerats, ska besvär över direktupphandling anföras

1) inom 30 dagar från det att en annons i efterhand om direktupphandlingen har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning, eller

2) senast sex månader från det att upphandlingskontraktet har slutits.

90 §

Underrättelse om ändringssökande till den upphandlande enheten samt förteckning över upphandlingsärenden

Den som söker ändring i ett upphandlingsärende ska skriftligen underrätta den

upphandlande enheten om att ärendet förs till marknadsdomstolen.

Underrättelsen ska lämnas till den upphandlande enheten senast då besvären lämnas in till marknadsdomstolen. Underrättelsen ska lämnas på den adress som den upphandlande enheten har uppgett.

Marknadsdomstolen ska föra och publicera en så omfattande och aktuell förteckning som möjligt över de upphandlingsärenden som har inletts vid marknadsdomstolen.

91 §

Den upphandlande enheten som motpart samt ersättning för rättegångskostnader

Vid behandlingen av ett upphandlingsärende anses den upphandlande enheten som den överklagande partens eller myndighetens motpart.

På ersättande av rättegångskostnaderna i ett upphandlingsärende tillämpas bestämmelserna i 74 § 1 och 2 mom. i förvaltningsprocesslagen.

När frågan om skyldigheten att ersätta motpartens rättegångskostnader avgörs tillämpas på den upphandlande enheten vad som föreskrivs om en myndighet eller annan offentlig part i 74 § 1 och 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Om en upphandlande enhet har ansvarat för upphandlingsförfarandet på andra upphandlande enheters vägnar, kan skyldigheten att ersätta rättegångskostnaderna åläggas den enheten.

92 §

Hur ändringssökandet påverkar slutandet av ett upphandlingskontrakt

Vid upphandling där en väntetid eller en i 81 § avsedd tidsfrist ska iakttas får den upphandlande enheten inte sluta ett upphandlingskontrakt, om ärendet har förts till marknadsdomstolen.

Om marknadsdomstolen avgör frågan om verkställighet eller fäller ett avgörande i hudsaken innan väntetiden eller den tidsfrist som avses i 81 § har löpt ut, ska den upphandlande enheten iakttä väntetiden eller den tidsfrist som avses i 81 § trots marknadsdomstolens beslut.

93 §

Marknadsdomstolens temporära beslut

Då besvär över en upphandling har anförts hos marknadsdomstolen kan den förbjuda, avbryta eller tillåta verkställigheten av ett beslut som gäller upphandling eller annars bestämma att upphandlingsförfarandet temporärt ska avbrytas för den tid ärendet behandlas i marknadsdomstolen.

Vid beslut om en åtgärd enligt 1 mom. ska marknadsdomstolen försäkra sig om att åtgärden inte orsakar större skada för motparten, för andra personers rättigheter, för statens säkerhetsintressen eller för allmänintresset än den nytta som åtgärden medför.

Ett beslut enligt 1 mom. får dock inte fattas i en upphandling som avses i 68 § 2 mom.

En lagfaren ledamot av marknadsdomstolen får ensam besluta om temporära åtgärder.

94 §

Den upphandlande enhetens temporära förbindelse

Om besvär över en upphandling har anförts hos marknadsdomstolen, kan den upphandlande enheten ge marknadsdomstolen en skriftlig förbindelse om att inte verkställa beslutet om upphandling så länge som ärendet är anhängigt i marknadsdomstolen.

Om den upphandlande enheten ger marknadsdomstolen en förbindelse som avses i 1 mom., meddelar marknadsdomstolen inte utan särskild orsak något beslut med anledning av ett krav på ett temporärt förbud att verkställa beslutet om upphandling.

95 §

Temporär organisering av upphandling

Om besvär över en upphandling har anförts hos marknadsdomstolen, kan den upphandlande enheten temporärt organisera upphandlingen genom att göra sin beställning hos någon som har deltagit i upphandlingsförfarandet eller hos den tidigare leverantören, förutsatt att upphandlingen på grund av sin art inte kan skjutas upp för den tid ärendet behandlas i marknadsdomstolen.

En temporär organisering av upphandlingen får inte hindra att marknadsdomstolen på ändringssökandens yrkande kan besluta att

- 1) den upphandlande enhetens beslut helt eller delvis upphävs,
- 2) förbjuda den upphandlande enheten att tillämpa en oriktig punkt i ett dokument som gäller upphandlingen eller att annars iakttä ett oriktigt förfarande, eller
- 3) ålägga den upphandlande enheten att korrigera sitt oriktiga förfarande.

96 §

Påföljder som bestäms av marknadsdomstolen

Om det vid en upphandling har förfarits i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i strid med Europeiska unionens lagstiftning, kan marknadsdomstolen

- 1) helt eller delvis upphäva ett beslut av en upphandlande enhet,
- 2) förbjuda den upphandlande enheten att tillämpa en oriktig punkt i ett dokument som gäller upphandlingen eller att annars iakttä ett oriktigt förfarande,
- 3) ålägga den upphandlande enheten att korrigera sitt oriktiga förfarande,
- 4) ålägga den upphandlande enheten att betala gottgörelse till en part som skulle ha haft en realistisk möjlighet att få kontraktet, om förfarandet hade varit felfritt,
- 5) bestämma en ogiltighetspåföljd för den upphandlande enheten,
- 6) bestämma att den upphandlande enheten ska betala staten en påföljdsavgift,
- 7) förkorta kontraktperioden för upphandlingskontraktet så att den löper ut efter en tid som marknadsdomstolen bestämmer.

I 97—100 § föreskrivs det om bestämmande av de påföljder som avses i 1 mom. 4—7 punkten. Marknadsdomstolen kan när dessa påföljder bestäms anse att ett upphandlingskontrakt har uppstått på grund av omständigheterna, om den upphandlande enheten uttryckligen har börjat vidta åtgärder för att genomföra upphandlingen.

Ogiltighetspåföljd, påföljdsavgift och förkortning av kontraktperioden kan bestämmas endast vid upphandling som överstiger

de EU-tröskelvärden som anges i 12 §. En ogiltighetspåföljd kan dock inte bestämmas vid en tjänsteupphandling enligt bilaga B.

I upphandling som avses i 68 § 2 mom. kan endast gottgörelse påföras.

97 §

Gottgörelse

Gottgörelse kan påföras, om en åtgärd som avses i 96 § 1 mom. 1—3 punkten kan orsaka större skada för den upphandlande enheten, för övriga aktörers rättigheter eller för statens säkerhetsintresse eller allmänintresset än den nytta som åtgärden medför eller om besvären har lämnats in först efter det att upphandlingskontraktet slutits. När gottgörelse påförs ska hänsyn tas till arten av det fel eller den försummelse som den upphandlande enheten gjort sig skyldig till, värdet av den upphandling som är föremål för besvären och de kostnader och den skada som sökanden orsakats. Marknadsdomstolen kan dock avstå från att påföra gottgörelse, om den upphandlande enheten har avhållit sig från att verkställa upphandlingsbeslutet under den tid ärendet behandlas i marknadsdomstolen.

Gottgörelsebeloppet får inte utan särskilda skäl överstiga tio procent av upphandlingskontraktets värde.

98 §

Ogiltighetspåföljd

Marknadsdomstolen kan bestämma att ett upphandlingskontrakt är ogiltigt, om

- 1) den upphandlande enheten har gjort en direktupphandling utan en sådan grund som nämns i denna lag och vid direktupphandlingen inte förfarit på det sätt som avses i 81 §,
- 2) den upphandlande enheten har slutit ett upphandlingskontrakt, trots att väntetid måste iakttas vid upphandlingen,
- 3) den upphandlande enheten i strid med 92 § har slutit ett upphandlingskontrakt, trots att upphandlingsärendet har förts till marknadsdomstolen för avgörande.

I de situationer som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten ska den upphandlande enheten

dessutom ha gjort sig skyldig till något annat fel som strider mot denna lag och som har påverkat ändringssökandens möjligheter att få upphandlingskontraktet.

Om den upphandlande enheten med stöd av 80 § vid konkurrensutsättning som grundar sig på ett ramavtal har slutit ett upphandlingskontrakt utan att iaktta väntetiden och om förfarandet vid konkurrensutsättningen strider mot 27 § 2 eller 3 mom. så att felet har påverkat ändringssökandens möjligheter att få upphandlingskontraktet, kan marknadsdomstolen förklara upphandlingskontraktet ogiltigt.

Marknadsdomstolen bestämmer vilka av kontraktets förpliktelser ogiltighetspåföljden gäller. En ogiltighetspåföljd kan endast gälla kontraktsförpliktelser som ännu inte har uppfyllts.

99 §

När ogiltighetspåföljd inte bestäms

I de fall som avses i 98 § kan marknadsdomstolen avstå från att bestämma en ogiltighetspåföljd av tvingande hänsyn till allmänintresset eller till statens säkerhetsintressen. Ekonomiska fördelar som direkt hänför sig till kontraktet kan anses vara tvingande hänsyn endast om kontraktets ogiltighet skulle ha exceptionellt oskäligen följder.

Marknadsdomstolen kan inte påföra en ogiltighetspåföljd, om följderna av den allvarligt skulle äventyra genomförandet av ett med tanke på statens säkerhetsintressen väsentligt försvars- eller säkerhetsprojekt.

100 §

Påföljdsavgift och förkortning av kontraktsperioden

Marknadsdomstolen kan bestämma att den upphandlande enheten ska betala staten en påföljdsavgift, om

1) marknadsdomstolen har bestämt en ogiltighetspåföljd för upphandlingskontraktet,

2) den upphandlande enheten har slutit ett

upphandlingskontrakt, trots att väntetid måste iakttagas vid upphandlingen,

3) den upphandlande enheten i strid med 92 § har slutit ett upphandlingskontrakt, trots att upphandlingsärendet har förts till marknadsdomstolen för avgörande, eller

4) marknadsdomstolen av tvingande hänsyn till allmänintresset eller till statens säkerhetsintressen i enlighet med 99 § har avstått från att bestämma en ogiltighetspåföljd för upphandlingskontraktet.

I det fall som avses i 1 mom. 4 punkten kan marknadsdomstolen utöver eller i stället för att bestämma en påföljdsavgift förkorta kontraktsperioden för upphandlingskontraktet så att den löper ut efter en tid som bestäms av marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen kan för en tjänsteupphandling enligt bilaga B till denna lag, när upphandlingens värde överstiger EU-tröskelvärdet enligt 12 §, ålägga den upphandlande enheten att betala staten en påföljdsavgift eller förkorta kontraktsperioden för upphandlingskontraktet så att den löper ut efter en tid som bestäms av marknadsdomstolen, om den upphandlande enheten

1) har gjort en direktupphandling utan en sådan grund som nämns i denna lag och vid direktupphandlingen inte förfarit på det sätt som avses i 81 §,

2) har slutit ett upphandlingskontrakt, trots att väntetid måste iakttagas vid upphandlingen,

3) i strid med 92 § har slutit ett upphandlingskontrakt, trots att upphandlingsärendet har förts till marknadsdomstolen för avgörande, eller

4) med stöd av 80 § i sin konkurrensutsättning som grundar sig på ett ramavtal har slutit ett upphandlingskontrakt utan att iaktta väntetiden och om förfarandet vid konkurrensutsättningen strider mot 27 § 2 eller 3 mom. så att felet har påverkat ändringssökandens möjligheter att få upphandlingskontraktet.

I de situationer som avses i 3 mom. 2 och 3 punkten förutsätter en förkortning av kontraktsperioden dessutom att den upphandlande enheten har gjort sig skyldig till något annat fel som strider mot denna lag och som har påverkat ändringssökandens möjligheter att få upphandlingskontraktet.

När en påföljd bestäms av marknadsdom-

stolen ska domstolen ta hänsyn till arten av det fel eller den försummelse som den upphandlande enheten gjort sig skyldig till och värdet av den upphandling som är föremål för besvär. Påföljdsavgiftens belopp får inte överstiga tio procent av upphandlingskontraktets värde.

101 §

Riktande och samverkan av påföljder

Om en upphandlande enhet har ansvarat för upphandlingsförfarandet på andra upphandlande enheters vägnar, kan marknadsdomstolen besluta att den påföljd som den har bestämt ska bäras av den enheten.

När marknadsdomstolen bestämmer om påföljder som avses i denna lag ska den beakta att samverkan av påföljderna inte får bli oskälig för den upphandlande enheten eller dess kontraktspart.

102 §

Vite

Marknadsdomstolen kan förena ett förbud eller åläggande enligt denna lag med vite. I viteslagen (1113/1990) föreskrivs om föreläggande och utdömande av vite.

Om en upphandlande enhet har ansvarat för upphandlingsbeslutet eller någon åtgärd på andra upphandlande enheters vägnar, kan marknadsdomstolen rikta vitet mot den enheten.

103 §

Delgivning av marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut med besväransvisning ska delges bevisligen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Med ändringssökandens och den upphandlande enhetens samtycke kan marknadsdomstolens beslut med besväransvisning delges

med användning av den elektroniska kontaktinformation som dessa parter har uppgett för marknadsdomstolen.

När elektronisk kontaktinformation används anses ändringssökanden och den upphandlande enheten ha fått del av beslutet med besväransvisning den dag det elektroniska meddelandet har anlänt till mottagarens mottagarapparat så att meddelandet kan hanteras. På elektronisk delgivning tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 77 § 1 mom.

104 §

Besvärsförbud

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen eller förvaltningsprocesslagen.

I ett beslut eller avgörande som fattats i en upphandling som enligt 6 § 2 mom., 7, 8 eller 13 § inte omfattas av denna lag får ändring inte sökas med stöd av förvaltningsprocesslagen eller kommunallagen. En underleverantör får inte heller söka ändring med stöd av förvaltningsprocesslagen eller kommunallagen i ett beslut eller en åtgärd som den upphandlande enheten har fattat eller vidtagit i fråga om en underentreprenad.

105 §

Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ett sådant beslut av marknadsdomstolen som avses i 93 § 1 mom. får inte överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Marknadsdomstolens beslut hindrar inte att ärendet förs till marknadsdomstolen för nytt avgörande, om grunderna för det tidigare beslutet ändras.

Om marknadsdomstolen har beslutat att inte bevilja ett behandlingstillstånd som avses i 88 § 3 mom., får det beslutet överklagas

genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

106 §

Tillämpning av förvaltningsprocesslagen

På besvär tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

107 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut av marknadsdomstolen ska iaktas även om besvär anförts, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Marknadsdomstolens beslut om en påföljd som avses i 96 § 1 mom. 4—7 punkten kan dock verkställas endast med stöd av ett lagakraftvunnet beslut.

Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av beslut om påföljdsavgifter och ska underrättas om de beslut om påföljdsavgift som marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen meddelar.

108 §

Skadestånd

Den som genom ett förfarande som strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller mot Europeiska unionens lagstiftning orsakar en anbudssökande, anbudsgivare eller leverantör skada är skyldig att ersätta skadan.

När skadeståndskravet gäller kostnader som uppkommit till följd av anbudsförfarandet är det för utdömande av skadestånd dock tillräckligt att anbudssökanden eller anbudsgivaren leder ett oriktigt förfarande som avses i 1 mom. i bevis och bevisar att anbudssökanden eller anbudsgivaren, om förfarandet hade varit felfritt, skulle ha haft en realistisk möjlighet att tilldelas kontraktet.

Behörig domstol i de ärenden som avses i

1 och 2 mom. är den tingsrätt som bestäms i enlighet med 10 kap. i rättegångsbalken.

16 kap.

Särskilda bestämmelser

109 §

Att lämna uppgifter

Oberoende av vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag bestäms om sekretess ska den upphandlande enheten för tillsyn över upphandlingar och informationsutbyte, i den omfattning som krävs i Europeiska unionens lagstiftning och inom de tidsfrister som myndigheterna i Finland och Europeiska unionens institutioner satt ut, lämna myndigheterna och institutionerna statistiska uppgifter och andra uppgifter om olika faser i sin upphandling och om de upphandlingar enheten gjort. Oberoende av sekretessbestämmelserna har arbets- och näringsministeriet rätt att vidarebefordra uppgifter som ministeriet fått i enlighet med denna lag till Europeiska unionens myndigheter.

Den upphandlande enheten ska utarbeta en skriftlig rapport om varje upphandlingskontrakt och ramavtal. Rapporten ska innehålla centrala uppgifter om upphandlingen och upphandlingsförfarandet, om de anbudssökande och anbudsgivare som har deltagit i förfarandet och om de beslut som fattats vid upphandlingen. Rapporten och dess huvudsakliga innehåll ska på begäran sändas till Europeiska kommissionen. Någon särskild rapport krävs inte, om motsvarande uppgifter framgår av upphandlingsbeslutet eller andra handlingar.

Om upphandlingsförfarandet skett elektroniskt, ska den upphandlande enheten vidta nödvändiga åtgärder för att få förfarandets gång dokumenterad.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de i 1 mom. avsedda skyldigheterna beträffande statistikföring och om den upphandlande enhetens skyldighet att sammanställa rapporter och annan information om upphandlingsförfaranden

och upphandlingsbeslut för att sändas till Europeiska unionens institutioner.

110 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.
Om ett upphandlingsförfarande har inletts före ikraftträdandet av denna lag, ska de be-

stämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas på upphandlingen. Upphandlingsförfarandet anses ha inletts då upphandlingsannonsen publiceras. Vid upphandlingar som inte kräver publicering av en upphandlingsannons anses ha inletts när anbudsförfrågan eller inbjudan att förhandla avsänds eller förhandlingarna med leverantörerna inleds.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 29 december 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

Bilaga A

Primära tjänster

Kategori nr	Ämne	CPV-referensnummer
1	Underhålls- och reparations-tjänster	50000000-5, från 50100000-6 till 50884000-5 (utom 50310000-1 till 50324200-4 och 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) och från 51000000-9 till 51900000-1
2	Tjänster för militärt bistånd till utlandet	75211300-1
3	Försvartjänster, militära försvarstjänster och civila försvarstjänster	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Undersöknings- och säkerhetstjänster	Från 79700000-1 till 79720000-7
5	Landtransport	60000000-8, från 60100000-9 till 60183000-4 (utom 60160000-7, 60161000-4), och från 64120000-3 till 64121200-2
6	Lufttransporttjänster: transporter av passagerare och gods, med undantag av posttransporter	60400000-2, från 60410000-5 till 60424120-3 (utom 60411000-2, 60421000-5), från 60440000-4 till 60445000-9 och 60500000-3
7	Postbefordran på land och i luften	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Järnvägstransporttjänster	Från 60200000-0 till 60220000-6
9	Sjötransporttjänster	Från 60600000-4 till 60653000-0, och från 63727000-1 till 63727200-3
10	Hjälp-tjänster och tjänster i anslutning till transporter	Från 63100000-0 till 63111000-0, från 63120000-6 till 63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 och från 63520000-0 till 6370000-6
11	Telekommunikationstjänster	Från 64200000-8 till 64228200-2, 72318000-7, och från 72700000-7 till 72720000-3
12	Finansiella tjänster: Försäkringstjänster	Från 66500000-5 till 66720000-3

Kategori nr	Ämne	CPV-referensnummer
13	Databehandlingstjänster och därmed sammanhängande tjänster	Från 50310000-1 till 50324200-4, från 72000000-5 till 72920000-5 (utom 72318000-7 och från 72700000-7 till 72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Forsknings- och utvecklings-tjänster Med undantag av de forsknings- och utvecklings-tjänster som avses i 8 § 2 mom. 5 punkten. och utvärderingsprov	Från 73000000-2 till 73436000-7
15	Redovisnings-, revisions- och bokföringstjänster	Från 79210000-9 till 79212500-8
16	Organisationskonsulttjänster Med undantag av medlings- och förlikningstjänster. och därmed sammanhängande tjänster	Från 73200000-4 till 73220000-0, från 79400000-8 till 79421200-3 och 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
17	Arkitekttjänster, tekniska konsulttjänster och integrerade tekniska tjänster, stadsp lanering och landskapsarkitektur, därmed sammanhängande vetenskapliga och tekniska konsulttjänster, teknisk pr ovning och analys	Från 71000000-8 till 71900000-7 (utom 71550000-8) och 79994000-8
18	Fastighetsstädning och fastighetsförvaltning	Från 70300000-4 till 70340000-6, och från 90900000-6 till 90924000-0
19	Avlopps- och renhållningstjänster: saneringstjänster och liknande tjänster	Från 90400000-1 till 90743200-9 (utom 90712200-3), från 90910000-9 till 90920000-2 och 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
20	Utbildnings- och simulerings-tjänster på försvars- och säkerhetsområdet	80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2, 80650000-5, 80660000-8

Bilaga B

Sekundära tjänster

Kategori nr	Ämne	CPV-referensnummer
21	Hotell- och restaurangtjänster	Från 55100000-1 till 55524000-9 och från 98340000-8 till 98341100-6
22	Hjälp-tjänster och tjänster i anslutning till transporter	Från 63000000-9 till 63734000-3 (utom 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), från 63727000-1 till 63727200-3 och 98361000-1
23	Juridiska tjänster	Från 79100000-5 till 79140000-7
24	Rekrytering och urval av personal Med un dantag av anställningskontrakt.	Från 79600000-0 till 79635000-4 (utom 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), och från 98500000-8 till 98514000-9
25	Hälsovård och socialtjänster	79611000-0 och från 85000000-9 till 85323000-9 (utom 85321000-5 och 85322000-2)
26	Övriga tjänster	

Bilaga C

NACE ¹				CPV-kod	
Avdelning F			BYGGENTREPRENADER		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anm.	
45			Byggverksamhet	Omfattar: - nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45.1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45.11	Rivning av hus; markarbeten	Omfattar: - rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar - röjning av byggplatser - markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. - iordningställande av gruvarbetsplatser: - avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Omfattar även: - dränering av byggplatser - dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000

I

¹ Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensin- delning i Europeiska gemenskapen (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1). Förordningen ändrad genom kommissionens förordning (EEG) nr 761/93 (EGT L 83, 3.4.1993, s. 1). Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och NACE, ska NACE-nomenklaturen tillämpas.

		45.12	Markundersökning	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, jfr 11.20 - brunnborrning, jfr 45.25 - schaktsänkning, jfr 45.25 - spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, jfr 74.20 	45120000
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000
		45.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - byggande av alla slags byggnader - byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d.: - broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor - rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation - rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation samt därmed förknippade arbeten - montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tjänster i anslutning till råpetroleum och naturgasvinning, jfr 11.20 - uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, jfr huvudgrupperna 20, 26 och 28 - anläggning av stadion, 	<p>45210000</p> <p>Utom:</p> <p>45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>

				<p>simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, jfr 45.23</p> <ul style="list-style-type: none"> - bygginstallationer, jfr 45.3 - slutbehandling av byggnader, jfr 45.4 - arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, jfr 74.20 - projektledning för byggande, jfr 74.20 	
		45.22	Takarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - byggande av tak - taktäckning - impregnering 	45261000
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar - anläggning av järnvägar - anläggning av start- och landningsbanor på flygfält - anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader - målning av vägmärken och markeringar på parkeringsplatser <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förberedande markarbeten, jfr 45.11 	<p>45212212 och DA03</p> <p>45230000 utom:</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p> <p>45234115</p>
		45.24	Vattenbyggnad	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anläggning av: vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. - dammar, diken o.d. - muddring - undervattensarbete 	45240000
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner 	<p>45250000</p> <p>45262000</p>

				<p>gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grundläggning inklusive pålning - borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning - uppförande av icke egentillverkade stålelement - bockning av stål - murning och stenläggning - resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar - uppförande av skorstenar och industriugnar <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, jfr 71.32 	
	45.3		Bygginstallationer		45300000
		45.31	Elinstallationer	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation i byggnader och andra anläggningar av: - elkablar och elarmatur - telekommunikationssystem - elvärmesystem - antenner - brandlarm - tjuvlarm - hissar och rulltrappor - åskledare etc. 	<p>45213316 45310000 Utom: 45316000</p>
		45.32	Isoleringsarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - impregnering, jfr 45.22 	45320000
		45.33	VVS-arbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation i byggnader och andra anläggningar av: 	45330000

				<ul style="list-style-type: none"> - vattensystem samt sanitetsutrustning - gasarmaturer - värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar - sprinklersystem <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation av elvärmesystem, jfr 45.31 	
		45.34	Andra bygginstallationer	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar - installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar 	45234115 45316000 45340000
	45.4		Slutbehandling av byggnader		45400000
		45.41	Puts-, fasad- och stuckaturarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändigt puts och stuck inklusive närliggande basmaterial för putsning 	45410000
		45.42	Byggnadssnickeriarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinterior o.d., av trä eller andra material - invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar etc. <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, jfr 45.43 	
		45.43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: 	45430000

				<ul style="list-style-type: none"> - vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten - parkett och andra golvbeläggningar av trä - mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast - terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar - tapeter 	
		45.44	Måleri- och glasmästeriarbeten	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - invändig och utvändigt målning av byggnader - målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. - installation av glas, speglar etc. <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation av fönster, jfr 45.42 	45440000
		45.45	Annan slutbehandling av byggnader	<p>Omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - installation av privata simbassänger - rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader - annan slutbehandling av byggnader <p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, jfr 74.70 	45212212 och DA04 45450000
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	<p>Omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, jfr 71.32 	45500000